

RESUMO PROGRAMACIÓN DEPARTAMENTO XEOGRAFÍA E HISTORIA CURSO 2021-22

MATERIA: XEOGRAFÍA E HISTORIA

CURSOS: 1º,2º,3º E 4º ESO

1º ESO

Estándares de aprendizaxe:

1º Temporalización. 2º Grao mínimo de consecución para superar a materia (en negra). 3º Instrumentos de avaliación.

Temporalización	Estándares de aprendizaxe
Trimestre (sesións)	
T1º (2)	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.1.1. Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta.
T1º (1)	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.1.2. Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas.
T1º (1)	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.2.1. Clasifica e distingue proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters.
T1º (4)	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.3.1. Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas.
T1º e 3º (4)	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.4.1. Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súas principais características.
	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.4.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.
T1º,2º,3º (6)	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.5.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial.
	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.6.1. Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais.

Temporalización	Estándares de aprendizaxe
Trimestre (sesións)	
T1º e 3º (6)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.6.2. Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes.
T1º (4)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.7.1. Explica as características xerais do relevo europeo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.8.1. Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo.
T1º (3)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.9.1. Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.9.2. Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente.
T1º (2)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.10.1. Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais.
T1º e 3º (4)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.
T1º,2º,3º (4)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.
T1º e 2º (4)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais.
T2º (1)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.3. Compara dous relatos a distintas escalas temporais sobre as conquistas de Alexandre.
T2º e 3º (4)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.

Temporalización	Estándares de aprendizaxe
Trimestre (sesións)	
T2º (1)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.
T1º, 2º, 3º (6)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.
T2º (2)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.6.1. Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana.
T2º (1)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.7.1. Distingue etapas dentro da historia antiga.
T2º e 3º (4)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.1. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.
2ºT (2)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.1. Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un.
2ºT (1)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.2. Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.10.1. Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai".
2ºT (3)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.11.1. Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto.
2ºT (2)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.12.1. Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos).
2ºT (5)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.13.1. Interpreta un mapa cronolóxico-xeográfico da expansión exipcia.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.13.2. Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.14.1. Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.14.2. Realiza un mapa conceptual cos principais deuses do panteón exipcio.

Temporalización	Estándares de aprendizaxe
Trimestre (sesións)	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.15.1. Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica.
2ºT (3)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.16.1. Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.16.2. Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.17.1. Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.18.1. Elabora un mapa do imperio de Alexandre.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.2. Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno.
3ºT (3)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.19.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.19.2. Dá exemplos representativos das áreas do saber grego, e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica.
3ºT (2)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.20.1. Confecciona un mapa coas etapas da expansión de Roma.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.20.2. Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio na Roma antiga.
3ºT (2)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.21.1. Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana.
3ºT (3)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.22.1. Fai un mapa da Península Ibérica onde se reflicten os cambios administrativos en época romana.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.22.2. Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.22.3. Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE

<p>XHB1.1.1. Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta.</p> <p>XHB1.1.2. Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas.</p> <p>XHB1.2.1. Clasifica e distingue proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters</p> <p>XHB1.3.1. Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas</p> <p>XHB1.4.1. Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súas principais características</p> <p>XHB1.4.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.</p>	<p>Proba escrita</p> <p>T1.</p> <p>T2.</p> <p>TL</p> <p>TA. Traballo con Google maps</p>
<p>XHB1.5.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial</p> <p>XHB1.6.1. Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais continentes, illas e arquipélagos máis importantes, cadeas montañosas principais</p> <p>XHB1.7.1. Explica as características xerais do relevo europeo</p> <p>XHB1.8.1. Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo</p>	<p>Proba escrita</p> <p>T1.</p> <p>T2.</p> <p>TL.</p> <p>TA.</p>
<p>XHB1.6.1. Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, e ríos</p>	<p>Proba escrita</p> <p>T1.</p> <p>T2</p> <p>TL</p> <p>TA.</p>
<p>XHB1.9.1. Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa</p> <p>XHB1.9.2. Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente</p> <p>XHB1.9.2. Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente</p>	<p>Proba escrita</p> <p>T1. Elaborar un climograma</p> <p>T2.</p> <p>TL</p> <p>TA.</p>
<p>XHB1.10.1. Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais</p> <p>B1.11.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles</p>	<p>Proba escrita</p> <p>T1 Traballo sobre a contaminación na contorna</p> <p>T2 Traballo sobre o cambio climático</p> <p>TL Fragmento Os últimos días de Pompeia.</p> <p>TA.</p>

<p>XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado</p> <p>XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas</p> <p>XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais.</p> <p>XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade</p> <p>XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos</p> <p>XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época</p> <p>XHB3.6.1. Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana</p> <p>XHB3.7.1. Distingue etapas dentro da historia antiga.</p> <p>XHB3.8.1. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.</p> <p>XHB3.9.1. Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un</p> <p>XHB3.9.2. Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela.</p> <p>XHB3.10.1. Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai".</p>	<p>Proba escrita</p> <p>T1. Traballo arte rupestre</p> <p>T2 Elaboración gráfico evolución dos homínidos</p> <p>TL.Fragmento El valle de los caballos</p> <p>TA. Ejercicios de cronología</p>
<p>XHB3.11.1. Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto.</p> <p>XHB3.12.1. Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos).</p> <p>XHB3.13.1. Interpreta un mapa cronolóxico-xeográfico da expansión exipcia.</p> <p>XHB3.13.2. Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto</p> <p>XHB3.14.1. Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén</p> <p>XHB3.14.2. Realiza un mapa conceptual cos principais deuses do panteón exipcio</p> <p>XHB3.15.1. Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica</p> <p>XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época</p>	<p>Proba escrita</p> <p>T1.</p> <p>T2 Traballo de creación literaria sobre esta época histórica</p> <p>TL Lectura sobre momificación</p> <p>TA</p>

<p>XHB3.16.1. Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos</p> <p>XHB3.16.2. Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais</p> <p>XHB3.17.1. Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo</p> <p>XHB3.18.1. Elabora un mapa do imperio de Alexandre.</p> <p>XHB3.8.2. Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno</p> <p>XHB3.19.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo</p> <p>XHB3.19.2. Dá exemplos representativos das áreas do saber grego, e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica</p> <p>XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época</p>	<p>Proba escrita</p> <p>T1 Comentario sobre o Partenón</p> <p>T2 Traballo sobre Panteón grego</p> <p>TL Fragmentos de As aventuras de Ulises</p> <p>TA.</p>
<p>XHB3.20.1. Confecciona un mapa coas etapas da expansión de Roma</p> <p>XHB3.20.2. Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio na Roma antiga</p> <p>XHB3.21.1. Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana</p> <p>XHB3.22.1. Fai un mapa da Península Ibérica onde se reflicten os cambios administrativos en época romana</p> <p>XHB3.22.2. Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade</p> <p>XHB3.22.3. Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos</p> <p>XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época</p>	<p>Proba escrita</p> <p>T1 Comentar unha obra de arte romana</p> <p>T2 Investigar sobre personaxes históricos romanos</p> <p>TL. Fragmento de Guárdate de los Idus</p> <p>TA.</p>

Crterios sobre avaliación e cualificación.

Os procedementos ou técnicas que se empregarán para avaliar o progreso do alumnado no proceso de aprendizaxe son os seguintes:

- Probas escritas, elaboradas en base aos contidos específicos para cada unidade.
- Observación sistemática na aula, recollida no caderno do profesor.
- Producións do alumnado: Traballos individuais realizados na clase ou na casa normalmente recollidos no caderno de aula; Intervencións orais, participación activa na clase.

Para que a avaliación sexa efectiva, o alumnado recibirá pautas claras sobre como se vai avaliar. A cualificación de cada avaliación trimestral dependerá das obtidas a través dos procedementos utilizados, que deben ser variados e capaces de ofrecer información relevante sobre o cumprimento dos estándares da área e dos obxectivos xerais. Para iso en 1º de ESO valoraranse os estándares seguindo o seguinte baremo:

a.- Nota de exame

Equivale ao 60 % do total da nota da avaliación.

Realízase un mínimo de dúas probas escritas por avaliación.

b.- Nota por realización de actividades e participación.

Equivale ao 40% do total da nota da avaliación. Habrá tres entregas de traballos por cada unidade didáctica: T1, T2 e Tlectura.

Ademais estará o TA, traballo de aula. T1 puntúa 15%, T2, 10%, Tlectura, 5% e TA, 10%.

A nota de avaliación será a media das notas obtidas en cada unidade . A nota final será a media das tres avaliacións. Haberá proba de recuperación despois de cada avaliación. O alumnado que non supere os mínimos esixibles en convocatoria ordinaria terá a convocatoria extraordinaria de setembro, que consistirá só nunha proba escrita con contidos explicados nas tres avaliacións.

2º ESO

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable: 1º Temporalización. 2º Estándares de aprendizaxe. Grao mínimo de consecución para superar a materia (negriña). 3º Procedementos e instrumentos de avaliación.:

Inclúense en primeiro lugar os estándares non traballados no terceiro trimestre do pasado curso (Roma antiga) e os que requiren un repaso (Xeografía).

Non se contemplan polo de agora tarefas por equipos nas aulas. Na aula virtual E-Dixgal fomentárase o traballo colaborativo e voluntariamente poderán participar en pequeno equipo (foros etc.).

Temporalización	Estándares de aprendizaxe	Instrumentos de avaliación				
		P. Escrita	T1	T2	TL	TA
Trimestre						
	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso					
	Bloque 1. O medio físico					
T1º	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.1.1. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas. 		x			x
T1ª	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.2.1. Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego. 	x				x
T1ª	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.3.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español. 	x	x	x	x	x
T1ª	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.3.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España. 		x	x		x
T1ª	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.4.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego. 	x	x		x	
T1ª	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.4.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia. 	x			x	
T1ª	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.5.1. Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España. 	x				
T1ª	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.5.2. Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes. 	x	x		x	
T1ª	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.5.3. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia. 	x				
T1ª	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.6.1. Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia. 	x	x	x		

Temporalización	Estándares de aprendizaxe	Instrumentos de avaliación				
		P. Escrita	T1	T2	TL	TA
Trimestre						
T1ª, 2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles. 		x	x	x	x
Bloque 2. O espazo humano						
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas. 	x	x		x	
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento. 	x	x	x	x	
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea. 	x	x			
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica. 	x				x
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas. 	x	x	x		x
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España. 				x	x
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais. 	x	x	x	x	
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.5.1. Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo. 		x	x		x
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica. 	x	x		x	
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa. 	x				
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente. 	x				
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita. 		x		x	
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles. 		x	x		
T1º, 2º, 3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.8.2. Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflictan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos. 		x		x	x

Temporalización	Estándares de aprendizaxe	Instrumentos de avaliación				
		P. Escrita	T1	T2	TL	TA
Trimestre						
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.9.1. Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes. 	x				
T2º	<ul style="list-style-type: none"> XHB2.10.1. Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica. 		x			
Bloque 3. A historia						
T1º,2º,3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado. 	x				
T1º,2º,3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. 				x	
T1º,2º,3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais. 	x				
T1º,2º,3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. 		x	x	x	
T1º,2º,3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. 	x	x			
T1º,2º,3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. 	x				
T1º,2º,3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época. 	x	x		x	
T1º,2º,3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado. 	x				
T3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos 	x				
T3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños. 	x			x	
T3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior. 	x	x	x	x	
T3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media. 	x	x	x	x	
T3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica. 	x	x	x		x
T3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago. 	x	x	x	x	
T3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas. 	x				

Temporalización	Estándares de aprendizaxe	Instrumentos de avaliación				
Trimestre		P. Escrita	T1	T2	TL	TA
T3º	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica. 	x	x	x	x	x

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE

Estándares de aprendizaxe	Instrumentos de avaliación
<p>1.1.1 Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.</p> <p>1.2.1 Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.</p> <p>1.3.1 Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.</p> <p>1.3.2 Describe as unidades do relevo con axuda dun mapa físico.</p> <p>1.4.1 Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.</p> <p>1.4.2 Describe as unidades do relevo con axuda dun mapa físico de Galicia.</p>	<p>Produccións do alumnado</p> <ul style="list-style-type: none"> T1. Localiza nun mapa mudo unha serie de unidades de relevo tanto galego como español T2. Exercicios libro TL. Textos de prensa TA Proba escrita
<p>1.5.1 Localiza nun mapa os grandes conxuntos o espazos bioclimáticos de España.</p> <p>1.5.2 Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.</p> <p>1.5.3 Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.</p> <p>1.6.1 Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.</p> <p>1.7.1 Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> T1. Traballo sobre problemas medioambientais actuais en Galicia e España. T2. comentario imaxe paisaxe natural TL. Textos de prensa TA Proba escrita
<p>2.1.1 Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.</p> <p>2.1.2 Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento</p>	<ul style="list-style-type: none"> T1. Traballo sobre movementos migratorios en Galicia T2. Comentario pirámides de poboación TA TL. Informes de prensa

<p>2.2.1 Explica as características da poboación europea.</p> <p>2.2.2 Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, evolución e dinámica</p> <p>2.3.1 Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.</p> <p>2.3.2 Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.</p> <p>2.4.1 Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proba escrita
<p>2.5.1 Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.</p> <p>2.5.2 Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.</p> <p>2.6.1 Resume elementos que diferencian o urbano e o rural en Europa.</p> <p>2.6.2 Distingue os tipos de cidades do noso continente.</p> <p>2.7.1 Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou medios de comunicación escrita.</p> <p>2.8.2 Elabora gráficos de distinto tipo en soportes virtuais ou analóxicos que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas.</p> <p>2.9.1 Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • T1. Traballo sobre trazado urbano dunha cidade • T2. Traballo sobre os problemas do rural en Galicia na actualidade • TL. Textos de prensa • TA • Proba escrita
<p>3.7.1 Compara formas de vida do I.R. Coas dos reinos xermánicos.</p> <p>3.4.1 Entende que varias culturas conviven á vez en diferentes enclaves xeográficos.</p> <p>3.3.2 Realiza eixes cronolóxicos e mapas históricos.</p> <p>3.5.1 Utiliza vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.</p> <p>3.6.1 Utiliza fontes históricas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • T1. Traballo sobre un pobo xermánico: os suevos • T2 Esquema caída do IR • TA • TL. Fragmentos de textos históricos • Proba escrita
<p>3.9.1 Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.</p> <p>3.9.2 Explica a importancia de Al Andalus na Idade Media</p> <p>3.12.1 Describe as características da arte islámica</p> <p>3.5.1 Utiliza vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.</p> <p>3.6.1 Utiliza fontes históricas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • T1. Traballo sobre unha construción arquitectónica de Al Andalus • T2. Traballo sobre palabras de orixe árabe nas nosas linguas • TA • TL. Texto do libro • Proba escrita

<p>3.8.1Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campeñoños.</p> <p>3.5.1Utiliza vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.</p> <p>3.6.1Utiliza fontes históricas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • T1. Traballos sobre castelos e mosteiros • T2 .As cruzadas • TA • TL. Textos feudalismo • Proba escrita
<p>3.8.1Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campeñoños.</p> <p>3.5.1Utiliza vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.</p> <p>3.6.1Utiliza fontes históricas</p>	
<p>3.10.1 Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.</p> <p>3.10.2Explica a importancia do Camiño de Santiago.</p> <p>3.5.1Utiliza vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.</p> <p>3.6.1Utiliza fontes históricas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • T1.Traballo sobre o Camiño de Santiago • T2. Traballo sobre as Cortes de León • TA • TL. Textos do libro • Proba escrita
<p>3.11Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.</p> <p>3.5.1Utiliza vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.</p> <p>3.6.1Utiliza fontes históricas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • T1. Traballo peste negra • T2. Traballo película O Nome da Rosa • TL. Fragmentos O Nome da Rosa • TA • Proba escrita
<p>3.12.1Describe características da arte románica e gótica.</p> <p>3.5.1Utiliza vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.</p> <p>3.6.1Utiliza fontes históricas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • T1.elaboración dun dossier con todos o vocabulario artístico utilizado • T2. Análise dunha obra románica da contorna. • TA • TL. Fragmento de Los pilares de la tierra • Proba escrita.

Criterios sobre avaliación e cualificación.

Os procedementos ou técnicas que se empregarán para avaliar o progreso do alumnado no proceso de aprendizaxe son os seguintes:

- Probas escritas, elaboradas en base ós contidos específicos para cada unidade.
- Observación sistemática na aula, Participación activa, intervencións orais.
- Producións do alumnado: Traballos individuais realizados na clase ou na casa (foros e tarefas na plataforma E-Dixgal)).

Para que a avaliación sexa efectiva, o alumnado recibirá pautas claras sobre como se vai avaliar. A cualificación de cada avaliación trimestral dependerá das obtidas a través dos procedementos utilizados, que deben ser variados e capaces de ofrecer información relevante sobre o cumprimento dos estándares da área e dos obxectivos xerais. Para iso en 2º de ESO valoraranse os estándares seguindo o seguinte baremo:

- a.- Nota de exames escritos. Equivale ao 60 % do total da nota da avaliación.

Realizaranse un mínimo de dúas probas escritas por avaliación.

b.- Nota por realización de actividades e participación (40%).

Haberá tres entregas de traballos por cada unidade didáctica: T1, T2 e Tlectura. Ademais estará o TA, traballo de aula. T1 puntúa 15%, T2, 10%, Tlectura, 5% e TA, 10%.

A avaliación será continua. Na segunda avaliación haberá actividades de repaso e profundización relacionadas con contidos da 1ª. E na 3ª para repasar os da segunda. Para superar con éxito o curso o alumno-a deberá ter unha media de cinco nas tres avaliacións. A nota final será a media das tres avaliacións. En caso de suspenso na avaliación de xuño, ofrecerase asesoramento ó alumnado e familia para a realización da proba de setembro (contidos mínimos esixibles).

3º ESO

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable

	Estándares de aprendizaxe	Instrumentos de avaliación./Criterios de corrección		
--	----------------------------------	--	--	--

<p>Xeografía e Historia. 2º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB1.1.1. Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite.</p> <p>XHB1.1.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas.</p> <p>XHB1.1.3. Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados</p> <p>Exame escrito</p> <p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados</p>		
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.1.1. Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas.</p>	<p>Exame escrito</p>		
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.2.1. Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos.</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados</p>		
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.3.1. Diferencia os sectores económicos europeos.</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados</p>		
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.4.1. Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico.</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados</p>		

<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.5.1. Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el.</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados</p>		
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.6.1. Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo. XHB2.6.2. Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo. XHB2.6.3. Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo. XHB2.6.4. Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas.</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados</p>		
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.7.1. Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais.</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados</p>		

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso	XHB2.8.1. Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados.	Exame escrito		
Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso	XHB2.9.1. Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións.	Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados		
Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso	<p>XHB2.10.1. Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país.</p> <p>XHB2.10.2. Describe as características do comercio internacional na actualidade.</p> <p>XHB2.10.3. Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen.</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados.</p> <p>Exame escrito</p> <p>Exame escrito</p>		
Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso	<p>XHB2.11.1. Identifica os tipos de turismo e os seus efectos</p> <p>XHB2.11.2. Valora a importancia do turismo na economía española e galega.</p>	Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados.		

<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.12.1. Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia. XHB2.12.2. Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais, para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais. XHB2.12.3. Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados.</p>		
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.13.1. Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza. XHB2.13.2. Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relacións con factores económicos.</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados. Exame escrito</p>		
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>Estándares correspondentes ao bloque 2 de 2º ESO LOMCE</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados.</p>		

<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.1.1.Localiza no mapa mundial os continentes e as masas máis densamente poboadas</p> <p>XHB2.1.2Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe enos de acollemento</p>	<p>Exame escrito</p> <p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados.</p>		<p>Elabora un informe sobre as causas e consecuencias das migracións actuais</p>
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.</p> <p>XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados.</p>		<p>Elabora un mapa sobre fluxos migratorios.</p> <p>Analiza a distribución da poboación europea sacando conclusións.</p>
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.3.1.Explica a pirámide de poboación de España e das súas CC.AA.</p> <p>XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas décadas en España.</p>	<p>Exame escrito</p> <p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados.</p>		<p>Compara a pirámide de poboación de España coa dun país en vías de desenvolvemento.</p> <p>Elabora un informe sobre as migracións na actualidade.</p>
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>XHB2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais</p>	<p>Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados.</p>		<p>Elabora un informe sobre as consecuencias da emigración na Galicia rural.</p>
<p>Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso</p>	<p>Estándares correspondentes ao bloque 8 de 4º ESO LOMCE</p>			

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso	XHB8.4.1. Discute sobre a construción da U.E. e o seu futuro	Análise de producións (cadernos e diarios) e traballos individuais e en grupo presentados.	Elabora un informe sobre as relacións dun país europeo coa U.E.
---	--	--	---

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DOS ESTÁNDARES

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DOS ESTÁNDARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
Localización. Latitude e lonxitude. Localizar os principais elementos da xeografía física de Galicia e España.	Localizar e interpretar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe satélite	Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de Galicia e da Península Ibérica utilizando datos de coordenadas xeográficas.
Identificar os elementos positivos e negativos dunha paisaxe	Analizar os elementos da paisaxe galega, e distinguir os aspectos positivos e negativos	Comentario por escrito de distintas paisaxes galegas.
Localizar as CC AA e as provincias	Distinguir nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas	Localiza nun mapa mudo político de España
Coñecer as principais actividades cada sector económico e a evolución recente en España	Comparar a poboación activa de cada sector en diversos países, CC AA e localidades.	Analiza mapas temáticos e gráficos con datos de poboación activa. Confecciona gráficos con datos da poboación activa.
Identificar as principais causas da degradación e contaminación da natureza	Entender a idea de desenvolvemento sustentable e as súas implicacións.	Analizar táboas de datos e imaxes
Identificar os aspectos positivos e negativos do uso de cadansúa fonte de enerxía.	Coñecer o uso das principais fontes de enerxía e as consecuencias do seu uso.	Análise de noticias, táboas de datos e gráficos

Valorar criticamente a actividade turística, coñecendo a súa importancia, sobre todo en España e Galicia	Coñecer as características da actividade turística e as súas repercusións económicas e sociais.	Análise de noticias, táboas de datos e gráficas
Coñecer e comprender os principais indicadores do desenvolvemento.	Coñecer as causas do desenvolvemento desigual dos territorios mundiais	Análise de noticias, táboas de datos, mapas e gráficas
Coñecer os elementos fundamentais do patrimonio cultural da bisbarra.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado	Comentario de textos e imaxes. Traballo de campo.
Manexo dun vocabulario básico histórico-artístico	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época	Definir conceptos
Identifica as principais achegas do Renacemento	Comprende as características máis importantes do Renacemento	Lectura e cursionarios orais e por escrito
Coñece as principais obras de arte do Renacemento e do barroco	Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época	Análise e comentario de obras de arte
Identifica os aspectos políticos e socioeconómicos que marcaron os distintos períodos, sendo quen de apreciar os cambios	Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación ao s. XVI e XVII e en España	Comentario de documentos-fonte, imaxes, gráficas... Lecturas comentadas
Recoñece as causas e consecuencias principais da colonización do continente americano, cun punto de vista crítico	Explica as causas e consecuencias da conquista e colonización de América para os indíxenas americanos e para os europeos	Comentario de documentos-fonte, imaxes, gráficas... Lecturas comentadas
Coñece e explica a importancia dos principais avatares históricos ocorridos en Galicia	Coñecer os principais acontecementos históricos ocorridos en Galicia nos s. XVI e XVII	Comentario de textos e realización de cuestionarios

PROCEDEMENTOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN NO CURSO

Procedementos de Avaliación

Os procedementos ou técnicas que se empregarán para avaliar o progreso dos alumnos no proceso de aprendizaxe son os seguintes:

- Probas escritas, elaboradas en base aos contidos, obxectivos e criterios de avaliación específicos para cada unidade.
- Probas orais a través de Webex ou outra plataforma que nos permita teletraballar.
- Observación sistemática e diaria na aula.
- Traballos do alumnado:
 - Traballos individuais realizados na clase ou en casa.
 - Traballos en grupo levados a cabo na clase preferiblemente, ou en casa.

- Intervencións dos alumnos na clase.
- Caderno de aula do alumnado.
- Exercicios e actividades a realizar na aula virtual.

Criterios de cualificación

A cualificación de cada avaliación trimestral dependerá das obtidas a través dos procedementos utilizados, que deben ser variados e capaces de ofrecer información relevante sobre o cumprimento dos estándares da área e dos obxectivos xerais que serven de referente para todas as áreas da ESO e BACH. Para iso en 3º de ESO valoraranse os estándares seguindo o seguinte baremo:

a.- Nota de exame.

- Esta nota suporá ata o **60%** do total da nota da avaliación, agás no caso de EDUCACIÓN A DISTANCIA, que só contará **un 40%**.
- A notas dos exames, para obter o aprobado en cada avaliación, será como mínimo dun **4 en cadanseu exame**, tendo maior importancia os exames máis recentes pois a avaliación será continua, entrando toda a materia xa estudada e non só a do período entre exames.
- Procederáse á realización de **dúas probas escritas por avaliación**.
- Uns 10 días antes da realización dos exames o profesor facilitaralle ao alumnado unhas **orientacións sobre os contidos** a estudar e o tipo de preguntas.
- De suspenderse as clases presenciais, farase un só exame cos contidos do período extraordinario, **vía Webex**, coa cámara aberta e cun tempo limitado para contestar. De considerarse necesario, poderase dividir cada aula en grupos máis pequenos. E tamén, o profesor, pode seleccionar aos alumnos que considere para facerlle exames orais.

b.- Nota por traballo extenso.

- Esta nota suporá ata o **20%** do total da nota da avaliación.
- Será obrigatoria a realización de dous traballos individuais nas dúas primeiras avaliacións, un traballo en grupo (parella) na primeira avaliación, e un traballo en grupo ou individual na terceira avaliación, seguindo as propostas do profesor.
- Estes traballos terán que entregarse en formato informático (word, power point...) ao profesor e, ademais, poderán ser expostos oralmente na aula. Neste caso, cada un dos apartados recibirá unha nota de 0 a 10: **70% o traballo, 30% a exposición oral**.
- Traballos propostos: 1ª avaliación: Viaxando polo mundo; O lugar onde vivo. 2ª avaliación: Análise dun sector económico galego a través das noticias dos medios de comunicación; De onte a hoxe (análise dos cambios na paisaxe e na sociedade a partir de fotos familiares). 3ª avaliación: Arte e poder na Idade Moderna, estudo en profundidade de determinados autores e/ou obras.
- No caso de ter que teletraballar manteranse estes mesmos traballos e procurárase que se presenten os mesmos vía Webex.

c.- Nota por elaboración de prácticos e actividades.

- Esta nota suporá ata o **20%** do total da nota da avaliación. No caso de EDUCACIÓN A DISTANCIA, a ponderación deste apartado subirá ata o **40%**.
- Neste apartado valorárase tanto o traballo desenvolvido no aula como as tarefas encargadas para casa ou a través da Aula Virtual.
- O profesor rexistrará a valoración dos traballos realizados, ben na aula ou ben recibidos na Aula Virtual do Centro ou no correo electrónico de contacto co alumnado. Ademais, o profesor poderá revisar o caderno escolar, onde o alumnado plasmará as actividades que especificamente lle sinala o profesor.
- Para a presentación e organización do caderno o alumnado debe ter en conta as normas facilitadas polo profesor ao comezo do curso.
- No caso de clases a distancia o traballo realizado a través da Aula Virtual substituirá ao caderno como procedemento de avaliación.
 - As tarefas da Aula Virtual divídense en dúas categorías:
 1. Tarefas de resposta rápida e curta: cuestionarios de opción múltiple ou resposta curta, actividade de cubrir ocos, xogos... Ponderan sobre 5 pts.
 2. Tarefas de análise e de resposta redactada: composicións, relacionar conceptos; definición de conceptos... Ponderan sobre 10 pts.

A media será a suma da puntuación de todas as actividades dividida entre o número de actividades propostas. As actividades non realizadas cualificaranse con 0 pts.

- Para superar con éxito o curso o alumno deberá obter unha cualificación positiva na 3ª e nunha das dúas anteriores. En calquera caso, poderase facer un exame de recuperación ao final da 3ª avaliación.
- No suposto de ter todas as avaliacións superadas, a cualificación final será a da 3ª Avaliación.

4º ESO

Grao mínimo de consecución para superar a materia, procedementos e instrumentos de avaliación.

Os procedementos ou técnicas que se empregarán para avaliar o progreso dos alumnos no proceso de aprendizaxe, que aparecen desenvolvidos na táboa, poden ser agrupados en tres grandes grupos: Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito de cada unidade didáctica, cuestionarios escritos), producións do alumnado (traballos individuais realizados na clase ou en casa; traballos en grupo

levados a cabo na clase ou en casa; presentación orais realizadas na clase...) e, en terceiro lugar, a observación sistemática e diaria na aula.

Grao mínimo de consecución dos estándares	Estándares de aprendizaxe	Procedementos e instrumentos de avaliación*
B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico.	XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	Comentario de texto individual sobre o pensamento ilustrado no que se utilcen correctamente os conceptos históricos que aparecen ao remate desta táboa.
	XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	Comentario do mapa de Europa resultante do tratado de Utrech. (exames escritos).
B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.	XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos) Participación individual ou en equipo nos foros (Aula virtual)
B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.	XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	Comentario de texto individual de dous textos de orientación historiográfica oposta. Cuestionario a partir de documental sobre a Revolución Francesa.
	XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	Comentario de textos: Declaración de dereitos do home e do cidadán/declaración de dereitos da muller e da cidadá. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX.	XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	Elaboración individual dunha liña de tempo. Elaboración en pequeno grupo dunha táboa comparativa dun mapa de Europa de 1815 e o mapa actual. Exposición oral de conceptos por parte do alumnado. XHB2.2.3. será tratado no Bloque B4.4 Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	
	XHB2.2.3. Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.	
B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal.	XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	Elaboración de cadro sinóptico comparando as características da I, da II e da III Revolución Industrial a partir de vídeo. Realización en pequeno grupo dun cadro sobre as clases sociais.
B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios.	XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	Traballo individual sobre a unidade de avaliación de competencias históricas sobre <i>O traballo infantil dende a revolución industrial ata os nosos días</i> . Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB3.2.1. Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	

B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país.	XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España	Véxase B7.3
B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo.	XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	Comentario individual dos fragmentos visionados do filme <i>Pago justo</i> . Incorporaranse datos da actualidade (XHB7.1.2.) Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX.	XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	Comentario individual sobre Acta de Berlín. Completar cadro sinóptico comparando mapa o reparto de África (1884/1885) e África actual. Análise por grupos dos contidos eurocéntricos do libro de texto. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	
B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo.	XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	Elaboración de cadro sinóptico de causas e consecuencias da I GM. Completar cadro sinóptico comparando mapa de Europa de 1919 e da actualidade Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles.	XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	
	XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa.	
	XHB4.3.3. Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	
B4.4. Esquematzar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa.	XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	Realizar cadro sinóptico sobre a Revolución rusa. Analizar documento sobre o sóviet de Petrogrado.
B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época.	XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	Realizar cadro sinóptico sobre as crises do capitalismo. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos). Escribir un breve ensaio sobre a historia en perspectiva de xénero atendendo aos dereitos de cidadanía e á participación da muller no mundo laboral. Visualización da película <i>Sufraxistas</i>
	XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	
	XHB5.1.3. Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	
B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa.	XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	Comentario de texto sobre a ideoloxía fascista. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil	XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	Elaboración en pequeno grupo dun cadro sinóptico que recolla as reformas do período republicano. Elaboración en pequeno grupo das causas da Guerra Civil a partir de textos contrastados. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	

B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial.	XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	Realizar un cadro sinóptico sobre as causas da II Guerra Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total.	XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	Comparación en pequeno grupo do mapa de Europa en 1942 e o da Europa actual Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)
	XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	
	XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	
B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias.	XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	Redacción dun texto explicativo sobre un campo de exterminio a través da búsqueda en internet. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS.	XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	Comparar mapa de Europa en 1945 e mapa da actualidade. Convertir en cadro sinóptico o mapa do mundo dos bloques. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	
B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.	XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	Elaboración de liña de tempo cos principais feitos do proceso de descolonización. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	
B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa.	XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	XHB7.1.2.: Véxase XHB3.3.1. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	
B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto.	XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	Elaboración dun cadro sinóptico de causas e consecuencias das crises de 1929, 1973 e 2008. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975	XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco	Análise individual dos fragmentos visionados do filme <i>Las trece rosas</i> . Redacción dunha crónica sobre a charla do ex preso político. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica	
B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.	XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época	Comentario de dous textos que contraponían Estado do Benestar e Estado neoliberal. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	

B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas.	XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	Véxase XHB4.4.1. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso	XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	Elaborar unha crónica sobre a charla do ex preso político Construír unha liña de tempo cos principais fitos da transición Redactar un ensaio sobre a violencia política. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	
	XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	
B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores.	XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	Comentar unha noticia sobre o impacto da globalización na vida cotiá. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
	XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	
B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica.	XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	Redactar un ensaio sobre o impacto da globalización na vida cotiá. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado.	XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	
B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgúns consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	Completar un ensaio sobre o impacto da globalización na vida cotiá con aspectos relacionados coa tecnoloxía Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)
	XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	
B10.2. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que	XHB10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	A longo de todo o curso. Véxase relación ao final desta táboa. Elaboración de liñas de tempo. Elaboración de táboas comparativas que reflectan cada un dos mapas esixidos co mapa

facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	actual. Presentación oral e escrita dos conceptos esixidos . Participación Foros da Aula virtual. Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos).
B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	
B10.4. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	

***Mínimos exisibles:**

XHB1.1.1. Diferenciar Absolutismo e Parlamentarismo.
XHB1.1.2. Diferenciar Antigo Réxime e Ilustración.
XHB2.1.1. e XHB2.2.1. Explicar as razóns das revolucións burguesas
XHB2.1.2. Saber valorar e criticar as fontes históricas.
XHB2.2.2. Redactar un texto narrativo sobre os procesos de unificación alemá e italiana.
XHB2.2.3. e XHB8.3.3. Recoñecer os fenómenos da violencia política.
XHB3.3.1. XHB5.1.3. e XHB7.1.2. Entender a perspectiva de xénero na historia: “sufraxio universal” e mundo laboral.
XHB4.1.1. e XHB4.2.1. Recoñecer situacións de subordinación entre estados.
XHB4.1.2. e XHB9.1.2. Coñecer o significado do eurocentrismo e de globalización.
XHB4.3.2. Distinguir o mapa da Europa de 1919 e da Europa actual.
XHB4.4.1. Explicar os significados da Revolución Rusa e da desaparición da URSS.
XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.
XHB5.1.2. e XHB7.2.1. Comparar as crises do capitalismo (1929, 1973 e 2008)
XHB5.2.1. Explicar as causas dos fascismos.
XHB5.3.1. Explicar as principais reformas da II República española.
XHB5.3.2. Explicar as causas da Guerra Civil española.
XHB6.2.3. Elaborar unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial.
XHB6.3.1. Recoñecer a significación do Holocausto.
XHB6.4.1. Explicar as causas do conflito Israel/Palestina.
XHB6.5.1. Narrar os feitos relevantes do proceso descolonizador.
XHB7.3.1. Relacionar ditadura franquista e represión.
XHB7.3.2. Recoñecer as pegadas do franquismo na sociedade actual.
XHB8.1.2. Recoñecer na contorna persoal os trazos do estado do benestar.
XHB8.3.1. Entender o significado da Transición española.
XHB9.1.1., XHB9.2.1. e XHB9.3.1. Recoñecer os fenómenos da globalización na vida cotiá.
XHB10.1.1. Valorar o impacto da globalización a nivel mundial.
XHB10.1.3. Analizar na vida cotiá persoal e familiar o impacto das revolucións industrial e tecnolóxica.
XHB10.2.1. Ordenar temporalmente feitos históricos (véxase relación de Datos).
XHB10.2.2. Ler mapas históricos (véxase relación de Mapas).
XHB10.3.1. Recoñecer e respectar na contorna propia a coexistencia de identidades múltiples e diferentes.
XHB10.4.1. Utilizar con precisión o vocabulario histórico.

Mapas históricos:

Europa en 1713, Europa 1815, Europa 1848, Europa 1870, Europa 1914, Europa 1942, Europa 1945, Europa na actualidade, África 1884/1885, Asia colonial.

Vocabulario histórico mínimo esixible (Bloque 10.4):

anarquismo, antigo réxime, bolsa, burguesía, capitalismo, carlismo, censo, centralización, cidadán/cidadá, clase social, colonia, comunismo, constitución, crack, crise de escaseza o de subsistencia, desamortización, descolonización, desastre do 98, despotismo ilustrado, estados xerais, fábrica, fascismo, feminismo, fidalguía, fordismo, foro, globalización, golpe de estado, gremio, guerra fría, guerra civil, ilustración, imperialismo, industrialización, internacionalismo, liberalismo, liberalismo económico, librecambismo, ludismo, metrópole, monarquía absoluta de dereito divino, monarquía parlamentaria, movemento obreiro, nacionalismo, nazismo, parlamento, partido político, poder executivo, poder lexislativo, poder xudicial, primeiro de maio, proletariado, proteccionismo, república, revolución industrial, rexencia, réxime demográfico, señorío, sindicato, sistema a domicilio, soberanía nacional, socialismo, sociedade estamental, súbdito, sufraxio censitario, sufraxio universal, sufraxismo, taylorismo, terceiro mundo, turismo de masas

) Criterios de avaliación e cualificación

A cualificación é o resultado da avaliación sumativa. Resume o xuízo do profesor en relación co nivel de logro dos obxectivos previstos na programación didáctica. Exprésase de forma numérica, entendéndose que toda nota que non acade 5 puntos se considera insuficiente, suspenso. Os criterios de cualificación explicitan como vai proceder o profesor para obter a cualificación.

Considerando que non todos os procedementos de avaliación poden ter o mesmo peso na nota final, o valor ponderativo que lle asignamos a cada un deles para a nota de cada avaliación será o seguinte:

- 1) Probas escritas (exames), o 60 %.
- 2) Realización das tarefas: T1, 15%, T2, 10%, TL, 5%, TA, 10%. Total 40%

Os procedementos ou técnicas que se empregarán para avaliar o progreso do alumnado no proceso de aprendizaxe son os seguintes: probas escritas, observación sistemática na aula, traballos obrigatorios e voluntarios do alumnado, individuais ou en grupo.

Respecto dos exames, normalmente realizaranse dous exames por avaliación. Antes de cada exame facilitaranse unhas orientacións sobre os mesmos ao alumnado. Os exames constarán de distintos tipos de preguntas, e serán cualificados de 0 a 10, ao igual que o exame de setembro, para o que se facilitarán uns contidos mínimos. Os criterios de corrección de cada exame serán explicitados na formulación das preguntas, nas que, regularmente, constará numericamente os puntos que se lle asigna a cada pregunta. Sempre se terá en conta a suxeción ás pautas básicas que rexen a expresión escrita, especialmente a precisión léxica, a corrección da sintaxe, a claridade na expresión, a ortografía e a coherencia na exposición das ideas. O alumnado suspenso deberá recuperar a avaliación mediante unha proba escrita e a entrega dos traballos que non realizou.

A participación nas clases será avaliada regularmente polo profesor, as observacións por escrito de aspectos particulares dos distintos alumnos. En xeral, terase en conta a adecuación do alumnado ás normas de convivencia básicas (respecto aos compañeiros e ao profesor; intervir ordenadamente e non falar cando non se ten a palabra; realización das actividades propostas; contestar oralmente ás preguntas formuladas polo profesor

Para superar con éxito o curso o alumno deberá obter unha media de cinco puntos nas tres avaliacións. En calquera caso, poderase facer un exame de recuperación ao final da 3ª avaliación. A nota final será a media das tres avaliacións.

RESUMO PROGRAMACIÓN DEPARTAMENTO XEOGRAFÍA E HISTORIA CURSO 2021-22

MATERIAS: Hª DO MUNDO CONTEMPORÁNEO

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA

HISTORIA DE ESPAÑA

HISTORIA DA ARTE

CURSO 1º E 2º BACH

HISTORIA DO MUNDO CONTEMPORÁNEO 1º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE: Criterios de Avaliación; Competencias clave;

Mínimos esixibles e Temporalización

Estándares de aprendizaxe	Criterios de avaliación	C. clave	Mínimos esixibles	Temporalización (sesións)
<p>HMCB1.1.1. Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña.</p> <p>HMCB1.1.2. Obtén e selecciona información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa ao Antigo Réxime.</p> <p>HMCB1.1.3. Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais.</p> <p>HMCB1.1.4. Elabora mapas conceptuais que explican os trazos característicos do Antigo Réxime.</p>	<p>B1.1. Definir e esquematizar os trazos do Antigo Réxime, describindo os seus aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais, utilizando diferentes tipos de diagramas.</p>	<p>CSC,CAA,CCL,CD,CCEC</p>	<p>HMCB1.1.1. Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña.</p> <p>HMCB1.1.3. Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais.</p>	<p>3 1º av</p>

<p>HMCB2.2.1. Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan a economía, a poboación e a sociedade. HMCB2.2.2. Analiza a evolución dos trazos do Antigo Réxime do século XVII e o século XVIII.</p>	<p>B1.2. Distinguir as transformacións no Antigo Réxime. Enumerar as que afectan á economía, A poboación e a sociedade.</p>	<p>CSC,CAA,CCL</p>	<p>HMCB2.2.1. Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan a economía, a poboación e a sociedade.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB1.3.1. Describe as características do parlamentarismo inglés a partir de fontes históricas. HMCB1.3.2. Distingue as revolucións inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime.</p>	<p>B1.3. Explicar o parlamentarismo inglés do século XVII resumindo as características esenciais do sistema e valorando o papel das revolucións para alcanzar as transformacións necesarias para logralo.</p>	<p>CSC,CCEC,CCL</p>	<p>HMCB1.3.2. Distingue as revolucións inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB1.4.1. Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século XIX. HMCB1.4.2. Establece as semellanzas e as diferenzas entre as ideas da Ilustración e o Liberalismo de comezos do século XIX.</p>	<p>B1.4. Relacionar as ideas da Ilustración co Liberalismo de comezo do século XIX, establecendo elementos de coincidencia entre ámbalas ideoloxías.</p>	<p>CSC,CCEC,CCL</p>	<p>HMCB1.4.1. Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século XIX.</p>	<p>2</p>
<p>HMCB1.5.1. Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos en que interveñen.</p>	<p>B1.5. Describir as relacións internacionais do Antigo Réxime demostrando a idea de equilibrio europeo.</p>	<p>CSC,CAA,CD</p>	<p>HMCB1.5.1. Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos en que interveñen.</p>	<p>1</p>

HMCB1.6.1. Distingue e caracteriza obras de arte do Rococó.	B1.6. Diferenciar manifestacións artísticas do Antigo Réxime e seleccionar as obras máis destacadas.	CSC,CCEC,CCL,CAA	HMCB1.6.1. Distingue as principais obras do Rococó	1
HMCB2.1.1. Identifica as causas da primeira Revolución Industrial. HMCB2.1.2. Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial.	B2.1. Obter información que permita explicar as revolucións industriais do século XIX, seleccionándoa das fontes bibliográficas ou en liña nas que se ache dispoñible.	CSC,CAA,CCL	HMCB2.1.1. Identifica as causas da primeira Revolución Industrial.	2º av 3
HMCB2.2.1. Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial. HMCB2.2.2. Analiza comparativa e esquematicamente as dúas revolucións industriais.	B2.2. Describir as Revolucións Industriais do século XIX e establecer os seus trazos característicos e as súas consecuencias sociais	CSC,CAA,CCL	HMCB2.2.1. Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial.	1

<p>HMCB2.3.1. Localiza nun mapa os países industrializados e as súas rexións industriais.</p> <p>HMCB2.3.2. Analiza aspectos que expliquen o desenvolvemento económico do sector industrial dos primeiros países industrializados, a partir de fontes historiográficas.</p> <p>HMCB2.3.3. Debate en torno ao éxito ou o fracaso da industrialización en España e en Galicia.</p>	<p>B2.3. Enumerar os países que iniciaron a industrialización, localizalos adecuadamente e establecer as rexións onde se produce ese avance.</p>	<p>CSC,CAA,CD,CCL,CMCCT</p>	<p>HMCB2.3.1. Localiza nun mapa os países industrializados e as súas rexións industriais.</p> <p>HMCB2.3.3. Debate en torno ao éxito ou o fracaso da industrialización en España e en Galicia.</p>	<p>2</p>
<p>HMCB2.4.1. Sinala os cambios sociais máis relevantes do século XIX asociándoos ao proceso da Revolución Industrial.</p> <p>HMCB2.4.2. Describe a partir dun plano a cidade industrial británica.</p> <p>HMCB2.4.3. Identifica en imaxes os elementos propios da vida nunha cidade industrial do século XIX.</p> <p>HMCB2.4.4. Comenta mapas que expliquen a evolución da extensión das redes de transporte: ferrocarril, estradas e canles.</p>	<p>B2.4. Identificar os cambios nos transportes, na agricultura e na poboación que influíron ou foron consecuencia da Revolución Industrial do século XIX.</p>	<p>CSC,CAA,CSIEE,CCL,CD</p>	<p>HMCB2.4.1. Sinala os cambios sociais máis relevantes do século XIX asociándoos ao proceso da Revolución Industrial.</p> <p>HMCB2.4.3. Identifica en imaxes os elementos propios da vida nunha cidade industrial do século XIX.</p>	<p>5</p>

<p>HMCB2.5.1. Explica as causas e consecuencias das crises económicas e as súas posibles solucións a partir de fontes históricas.</p>	<p>B2.5. Analizar e seleccionar ideas que identifiquen as características da economía industrial e do liberalismo económico.</p>	<p>CSC,CAA,CCL</p>	<p>HMCB2.5.1. Explica as causas e consecuencias das crises económicas e as súas posibles solucións a partir de fontes históricas.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB2.6.1. Compara as correntes de pensamento social da época da Revolución Industrial: socialismo utópico, socialismo científico e anarquismo. HMCB2.6.2. Distingue e explica as características dos tipos de asociacionismo obreiro.</p>	<p>B2.6. Coñecer as correntes de pensamento que pretenden mellorar a situación dos obreiros do século XIX.</p>	<p>CSC,CAA,CCL</p>	<p>HMCB2.6.1. Compara as correntes de pensamento social da época da Revolución Industrial: socialismo utópico, socialismo científico e anarquismo.</p>	<p>2</p>
<p>HMCB3.1.1. Realiza eixes cronolóxicos que inclúan diacronía e sincronía dos acontecementos da primeira metade do século XIX.</p>	<p>B3.1. Analizar a evolución política, económica, social, cultural e de pensamento que caracteriza a primeira metade do século XIX, distinguindo os feitos, os personaxes e os símbolos, e encadrándoos en cada variable analizada.</p>	<p>CSC,CAA,CMCCT</p>	<p>HMCB3.1.1. Realiza eixes cronolóxicos que inclúan diacronía e sincronía dos acontecementos da primeira metade do século XIX.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB3.2.1. Identifica xerarquías causais na guerra de independencia dos Estados Unidos a partir de fontes historiográficas.</p>	<p>B3.2. Describir as causas e o desenvolvemento da independencia de Estados Unidos, e establecer as causas máis inmediatas e as etapas da independencia.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB3.2.1. Identifica xerarquías causais na guerra de independencia dos Estados Unidos a partir de fontes historiográficas.</p>	<p>1</p>

<p>HMCB3.3.1. Explica as causas da Revolución Francesa de 1789.</p> <p>HMCB3.3.2. Explica esquematicamente o desenvolvemento da Revolución Francesa.</p>	<p>B3.3. Explicar, a partir de información obtida en internet, a Revolución Francesa de 1789, incluíndo cada idea obtida nas causas, no desenvolvemento e nas consecuencias.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB3.3.1. Explica as causas da Revolución Francesa de 1789.</p>	<p>1º av</p> <p>2</p>
<p>HMCB3.4.1. Identifica nun mapa histórico a extensión do Imperio Napoleónico.</p>	<p>B3.4. Identificar o Imperio Napoleónico, localizar a súa expansión europea e establecer as súas consecuencias.</p>	<p>CSC,CAA,CD</p>	<p>HMCB3.4.1. Identifica nun mapa histórico a extensión do Imperio Napoleónico.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB3.5.1. Analiza as ideas defendidas e as conclusións do Congreso de Viena, e relaciónaaas coas súas consecuencias.</p>	<p>B3.5. Analizar a transcendencia para Europa do Congreso de Viena e a restauración do absolutismo, e identificar as súas consecuencias para os países implicados.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB3.5.1. Analiza as ideas defendidas e as conclusións do Congreso de Viena, e relaciónaaas coas súas consecuencias.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB3.6.1. Compara as causas e o desenvolvemento das revolucións de 1820, 1830 e 1848.</p>	<p>B3.6. Identificar as revolucións burguesas de 1820, 1830 e 1848, e relacionar as súas causas e o seu desenvolvemento.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB3.6.1. Compara as causas e o desenvolvemento das revolucións de 1820, 1830 e 1848.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB3.7.1. Describe e explica a unificación de Italia e a de Alemaña a partir de fontes gráficas.</p>	<p>B3.7. Coñecer o proceso de Unificación de Italia e Alemaña, obtendo o seu desenvolvemento a partir da análise de fontes gráficas.</p>	<p>CSC,CCL,CD</p>	<p>HMCB3.7.1. Describe e explica a unificación de Italia e a de Alemaña a partir de fontes gráficas.</p>	<p>2</p>

<p>HMCB3.8.1. Establece as características propias da pintura, a escultura e a arquitectura do Neoclasicismo e o Romanticismo a partir de fontes gráficas.</p>	<p>B3.8. Descubrir as manifestacións artísticas de comezos do século XIX, obtendo información de medios bibliográficos ou de internet e presentándoa adecuadamente.</p>	<p>CSC,CCEC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB3.8.1. Identifica as principais obras de arte do Neoclasicismo e o Romanticismo</p>	<p>2</p>
<p>HMCB3.9.1. Realiza un friso cronolóxico explicativo da independencia das colonias hispanoamericanas ao com</p>	<p>B3.9. Analizar utilizando fontes gráficas a independencia de Hispanoamérica.</p>	<p>CSC,CMCCT,CAA</p>	<p>HMCB3.9.1. Realiza un friso cronolóxico explicativo da independencia das colonias hispanoamericanas ao comezo do século XIX.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB4.1.1. Realiza un diagrama en que se expliquen as cadeas causais e os procesos dentro do período de finais do século XIX e comezos do XX.</p>	<p>B4.1. Describir as transformacións e os conflitos xurdidos a finais do século XIX e comezos do século XX, e distinguir o seu desenvolvemento e os factores desencadeadores.</p>	<p>CSC,CAA</p>	<p>HMCB4.1.1. Realiza un diagrama en que se expliquen as cadeas causais e os procesos dentro do período de finais do século XIX e comezos do XX.</p>	<p>1</p>

<p>HMCB4.2.1. Elabora un eixe cronolóxico con feitos que explican a evolución durante a segunda metade do século XIX de Inglaterra, Francia, Alemaña, o Imperio Austrohúngaro, Rusia, os Estados Unidos e Xapón.</p> <p>HMCB4.2.2. Explica a partir de imaxes as características que permiten identificar a Inglaterra vitoriana.</p> <p>HMCB4.2.3. Analiza textos relativos á época de Napoleón III en Francia.</p> <p>HMCB4.2.4. Identifica e explica razoadamente os feitos que converten Alemaña nunha potencia europea durante o mandato de Bismarck.</p>	<p>B4.2. Analizar a evolución política, social e económica dos principais países europeos, ademais de Xapón e os Estados Unidos a finais do século XIX, e presentar información que explique tales feitos.</p>	<p>CSC,CMCCT,CAA,CCL,CD</p>	<p>HMCB4.2.1. Elabora un eixe cronolóxico con feitos que explican a evolución durante a segunda metade do século XIX de Inglaterra, Francia, Alemaña, o Imperio Austrohúngaro, Rusia, os Estados Unidos e Xapón.</p> <p>HMCB4.2.4. Identifica e explica razoadamente os feitos que converten Alemaña nunha potencia europea durante o mandato de Bismarck.</p>	<p>2</p>
--	--	-----------------------------	--	----------

<p>HMCB4.3.1. Identifica e explica razoadamente as causas e as consecuencias da expansión colonial da segunda metade do século XIX.</p> <p>HMCB4.3.2. Localiza nun mapamundi as colonias das potencias imperialistas.</p> <p>HMCB4.3.3. Sabe reconecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.</p>	<p>B4.3. Describir a expansión imperialista de europeos, xaponeses e estadounidenses a finais do século XIX, e establecer as súas consecuencias.</p>	<p>CSC,CAA,CCL,CD</p>	<p>HMCB4.3.1. Identifica e explica razoadamente as causas e as consecuencias da expansión colonial da segunda metade do século XIX.</p> <p>HMCB4.3.2. Localiza nun mapamundi as colonias das potencias imperialistas.</p>	<p>3</p>
<p>HMCB4.4.1. Describe as alianzas dos países máis destacados durante a Paz Armada.</p>	<p>B4.4. Comparar sinteticamente os sistemas de alianzas do período da Paz Armada.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB4.4.1. Describe as alianzas dos países máis destacados durante a Paz Armada.</p>	<p>1</p>

<p>HMCB4.5.1. Identifica a partir de fontes históricas ou historiográficas as causas da I Guerra Mundial.</p> <p>HMCB4.5.2. Comenta símbolos conmemorativos vinculados á I Guerra Mundial.</p> <p>HMCB4.5.3. Analiza e explica as etapas da Gran Guerra a partir de mapas históricos.</p> <p>HMCB4.5.4. Extrae conclusións de gráficos e imaxes sobre as consecuencias da I Guerra Mundial.</p>	<p>B4.5. Distinguir os acontecementos que conducen á declaración das hostilidades da I Guerra Mundial, e desenvolver as súas etapas e as súas consecuencias.</p>	<p>CSC,CAA,CCL,CD</p>	<p>HMCB4.5.1. Identifica a partir de fontes históricas ou historiográficas as causas da I Guerra Mundial.</p> <p>HMCB4.5.3. Analiza e explica as etapas da Gran Guerra a partir de mapas históricos.</p> <p>HMCB4.5.4. Explica as consecuencias da Gran Guerra</p>	<p>4</p>
<p>HMCB5.1.1. Explica as características do período de Entreguerras a partir de manifestacións artísticas e culturais de comezos do século XX.</p>	<p>B5.1. Recoñecer as características do período de Entreguerras inseríndoas nos correspondentes aspectos políticos, económicos, sociais ou culturais.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB5.1.1. Identifica as principais obras de arte do período de entreguerras</p>	<p>2</p>
<p>HMCB5.2.1. Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917.</p> <p>HMCB5.2.2. Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917.</p>	<p>B5.2. Esquematizar o desenvolvemento da Revolución Rusa de 1917 recoñecendo as súas etapas e os seus protagonistas máis significativos, e establecer as súas consecuencias.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB5.2.1. Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917.</p> <p>HMCB5.2.2. Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917.</p>	<p>2</p>

<p>HMCB5.3.1. Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas consecuencias a curto prazo. HMCB5.3.2. Analiza o papel que xoga a Sociedade de Nacións nas relacións internacionais, a partir de fontes históricas.</p>	<p>B5.3. Identificar os tratados de paz da I Guerra Mundial e establecer como unha consecuencia o xurdimento da Sociedade de Nacións.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB5.3.1. Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas consecuencias a curto prazo.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB5.4.1. Interpreta imaxes da Gran Depresión. HMCB5.4.2. Comenta gráficas que explican a crise económica de 1929.</p>	<p>B5.4. Explicar a Gran Depresión e describir os factores desencadeadores e as súas influencias na vida cotiá.</p>	<p>CSC,CCL,CAA,CD,CMCCT</p>	<p>HMCB5.4.1. Interpreta imaxes da Gran Depresión. HMCB5.4.2. Comenta gráficas que explican a crise económica de 1929.</p>	<p>2</p>
<p>HMCB5.5.1. Compara o fascismo italiano e o nazismo alemán. HMCB5.5.2. Distingue símbolos dos fascismos europeos da primeira metade do século XX.</p>	<p>B5.5. Recoñecer a transcendencia dos fascismos europeos como ideoloxías que conduciron ao desencadeamento de conflitos no panorama europeo do momento.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB5.5.1. Compara o fascismo italiano e o nazismo alemán.</p>	<p>3</p>
<p>HMCB5.5.3. Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao estoupido da II Guerra Mundial.</p>	<p>B5.6. Comprender as relacións internacionais no período de entreguerras como elementos importantes das causas da II Guerra Mundial.</p>	<p>CSC,CAA,CCL</p>	<p>HMCB5.5.3. Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao estoupido da II Guerra Mundial.</p>	<p>3º av 1</p>

HMCB5.7.1. Identifica e explica as causas desencadeadores da II Guerra Mundial a partir de fontes históricas.	B5.7. Identificar e explicar as desencadeadores da II Guerra Mundial, así como os feitos máis característicos.	CSC,CAA,CCL	HMCB5.7.1. Identifica e explica as causas desencadeadores da II Guerra Mundial a partir de fontes históricas.	2
HMCB5.8.1. Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico. HMCB5.8.2. Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos.	B5.8. Establecer as etapas do desenvolvemento da II Guerra Mundial, distinguindo as que afectaron a Europa e as que afectaron aos Estados Unidos e a Xapón.	CSC,CAA,CCL	HMCB5.8.1. Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico. HMCB5.8.2. Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos.	2
HMCB5.9.1. Describe as consecuencias da II Guerra Mundial.	B5.9. Analizar o papel da guerra mundial como elemento de transformación da vida cotiá.	CSC,CAA,CCL	HMCB5.9.1. Describe as consecuencias da II Guerra Mundial.	2
HMCB5.10.1. Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi. HMCB5.10.2. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	B5.10. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias.	CSC,CAA,CD,CCL	HMCB5.10.1. Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi.	2
HMCB5.11.1. Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización.	B5.11. Obter e seleccionar información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa á posguerra.	CSC,CCL,CAA	HMCB5.11.1. Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización.	1

<p>HMCB6.1.1. Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista.</p>	<p>B6.1. Describir os feitos políticos, económicos, sociais e culturais que explican o xurdimento dos dous bloques antagónicos, clasificándoos e presentándoos adecuadamente.</p>	<p>CSC,CD</p>	<p>HMCB6.1.1. Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista</p>	<p>1</p>
<p>HMCB6.2.1. Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría a partir dun mapa histórico.</p>	<p>B6.2. Interpretar a Guerra Fría, a coexistencia pacífica e a distensión, e as súas consecuencias, e establecer acontecementos que exemplifiquen cada unha destas etapas das relacións internacionais.</p>	<p>CSC,CAA,CCL,CD</p>	<p>HMCB6.2.1. Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría</p>	<p>1</p>
<p>HMCB6.3.1. Selecciona símbolos e imaxes que se identifiquen co mundo capitalista e o mundo comunista. HMCB6.3.2. Extrae conclusións dos textos, imaxes, mapas e gráficas que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza.</p>	<p>B6.3. Distinguir feitos que explican o enfrontamento entre os bloques comunista e capitalista, revisando as novas dos medios de comunicación da época.</p>	<p>CSC,CAA,CCL,CD,CMCCT</p>	<p>HMCB6.3.2. Extrae conclusións dos textos que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza.</p>	<p>2</p>

<p>HMCB6.4.1. Explica algunhas características da economía capitalista a partir de gráficas.</p> <p>HMCB6.4.2. Explica algunhas características da economía comunista a partir de gráficas.</p> <p>HMCB6.4.3. Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista.</p> <p>HMCB6.4.4. Identifica formas políticas do mundo occidental e do mundo comunista.</p>	<p>B6.4. Comparar e analizar o modelo capitalista co comunista desde os puntos de vista político, social, económico e cultural, e exemplificar coa selección de feitos que durante este período afectan as dúas grandes superpotencias: a URSS e os Estados Unidos.</p>	<p>CSC,CCL,CMCCT,CAA</p>	<p>HMCB6.4.3. Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista.</p>	<p>3</p>
<p>HMCB7.1.1. Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolonización e os seus conflitos.</p>	<p>B7.1. Explicar os motivos e os feitos que conducen á descolonización, e establecer as causas e os factores que explican o proceso.</p>	<p>CSC,CCL,CD</p>	<p>HMCB7.1.1. Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolonización e os seus conflitos.</p>	<p>1</p>

<p>HMCB7.2.1. Establece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso descolonización.</p> <p>HMCB7.2.2. Identifica e compara as características da descolonización de Asia e de África.</p>	<p>B7.2. Describir as etapas e as consecuencias do proceso descolonizador, e identificar as que afectan a unhas colonias e a outras, establecendo feitos e personaxes significativos de cada proceso.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB7.2.1. Establece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso descolonización</p>	<p>3</p>
<p>HMCB7.3.1. Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas.</p>	<p>B7.3. Definir o papel da ONU na descolonización, analizando información que demostre as súas actuacións.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB7.3.1. Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB7.4.1. Analiza as características dos países do terceiro mundo a partir de gráficas.</p> <p>HMCB7.4.2. Localiza nun mapa os países do terceiro mundo.</p> <p>HMCB7.4.3. Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliñados e dos países subdesenvolvidos.</p>	<p>B7.4. Analizar o subdesenvolvemento do terceiro mundo e establecer as causas que o explican.</p>	<p>CSC,CCL,CMCCT,CD</p>	<p>HMCB7.4.2. Localiza nun mapa os países do terceiro mundo.</p> <p>HMCB7.4.3. Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliñados e dos países subdesenvolvidos.</p>	<p>4</p>

<p>HMCB7.5.1. Explica a evolución das relacións entre os países desenvolvidos e os países en vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención neocolonialista.</p>	<p>B7.5. Apreciar o nacemento da axuda internacional e o xurdimento das relacións entre os países desenvolvidos e subdesenvolvidos, reproducindo as formas de axuda ao desenvolvemento e describindo as formas de neocolonialismo dentro da política de bloques.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB7.5.1. Explica a evolución das relacións entre os países desenvolvidos e os países en vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención neocolonialista.</p>	<p>3</p>
<p>HMCB8.1.1. Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín. HMCB8.1.2. Elabora un eixe cronolóxico que ordena os acontecementos que explican a desintegración da URSS, a formación da CEI e o xurdimento das repúblicas exsoviéticas. HMCB8.1.3. Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas de situación.</p>	<p>B8.1. Describir a situación da URSS a finais do século XX, establecendo os seus trazos máis significativos desde unha perspectiva política, social e económica.</p>	<p>CSC,CD,CMCCT</p>	<p>HMCB8.1.1. Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín. HMCB8.1.3. Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas de situación.</p>	<p>2</p>
<p>HMCB8.2.1. Describe os trazos políticos e socioeconómicos da URSS desde a época de Breznev ata a de Gorbachov.</p>	<p>B8.2. Resumir as políticas de M. Gorbachov nomeando as disposicións concernentes á Perestroika e á Glasnost, e resaltar as súas influencias.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB8.2.1. Describe os trazos políticos e socioeconómicos da URSS desde a época de Breznev ata a de Gorbachov.</p>	<p>1</p>

<p>HMCB8.3.1. Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI- Federación Rusa.</p>	<p>B8.3. Analizar a situación creada co xurdimento da CEI e as repúblicas exsoviéticas, recollendo informacións que resuman as novas circunstancias políticas e económicas.</p>	<p>CSC,CAA,CMCCT</p>	<p>HMCB8.3.1. Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI- Federación Rusa.</p>	<p>2</p>
<p>HMCB8.4.1. Analiza imaxes que reflicten a caída do muro de Berlín. HMCB8.4.2. Explica as novas relacións das repúblicas exsoviéticas con Europa occidental. HMCB8.4.3. Realiza unha procura guiada en internet para explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista.</p>	<p>B8.4. Explicar a caída do muro de Berlín e nomear as súas repercusións nos países de Europa central e oriental.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB8.4.1. Analiza imaxes que reflicten a caída do muro de Berlín HMCB8.4.3. Realiza unha procura guiada en internet para explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista.</p>	<p>3</p>
<p>HMCB8.5.1. Describe comparativamente a evolución política dos países de Europa central e oriental tras a caída do muro de Berlín. HMCB8.5.2. Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia</p>	<p>B8.5. Identificar o problema dos Balcáns, enumerar as causas do xurdimento de tal situación e resumir os feitos que configuran o desenvolvemento de conflitos nesta zona.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB8.5.2. Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia</p>	<p>4</p>

<p>HMCB9.1.1. Enumera as liñas de pensamento económico do mundo capitalista na segunda metade do século XX. HMCB9.1.2. Explica o modelo capitalista dun país elaborando información a partir dunha procura guiada en internet</p>	<p>B9.1. Distinguir os postulados que defende a cultura capitalista da segunda metade do século XX establecendo as liñas de pensamento e os logros obtidos.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB9.1.2. Explica o modelo capitalista dun país elaborando información a partir dunha procura guiada en internet</p>	<p>1</p>
<p>HMCB9.2.1. Identifica razoadamente as características e símbolos do Estado do benestar.</p>	<p>B9.2. Describir o Estado do benestar, aludindo ás características significativas que inflúen na vida cotiá.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB9.2.1. Identifica razoadamente as características e símbolos do Estado do benestar.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB9.3.1. Elabora eixes cronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea.</p>	<p>B9.3. Explicar o proceso de construción da Unión Europea enumerando os fitos máis destacados que configuran a súa evolución.</p>	<p>CSC,CMCCT</p>	<p>HMCB9.3.1. Elabora eixes cronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB9.4.1. Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue.</p>	<p>B9.4. Coñecer os obxectivos da Unión Europea en relación coas institucións que compoñen a súa estrutura.</p>	<p>CSC,CCL</p>	<p>HMCB9.4.1. Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue.</p>	<p>1</p>

<p>HMCB9.5.1. Realiza un eixe cronolóxico dos feitos máis significativos de tipo político, social e económico dos Estados Unidos desde os anos 60 aos 90. HMCB9.5.2. Selecciona e presenta mediante mapas ou redes conceptuais información referida aos Estados Unidos entre 1960 e 2000.</p>	<p>B9.5. Describir a evolución política, social e económica dos Estados Unidos desde os anos 60 aos 90 do século XX, sintetizando os aspectos que explican a transformación da sociedade norteamericana e que constitúen elementos orixinarios do Estado do benestar.</p>	<p>CSC,CMCCT,CAA,CD</p>	<p>HMCB9.5.2. Selecciona e presenta mediante mapas ou redes conceptuais información referida aos Estados Unidos entre 1960 e 2000.</p>	<p>3</p>
<p>HMCB9.6.1. Establece razoadamente as características e os símbolos que explican aspectos singulares do capitalismo de Xapón e a área do Pacífico.</p>	<p>B9.6. Identificar as singularidades do capitalismo de Xapón e os novos países industriais asiáticos, establecendo trazos de carácter político, económico, social e cultural.</p>	<p>CSC,CAA,CCL</p>	<p>HMCB9.6.1. Establece razoadamente as características e os símbolos que explican aspectos singulares do capitalismo de Xapón e a área do Pacífico.</p>	<p>1</p>

<p>HMCB10.1.1. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais.</p> <p>HMCB10.1.2. Elabora un breve informe sobre as relacións entre inmigración e globalización a partir de fontes históricas.</p> <p>HMCB10.1.3. Extrae conclusións de imaxes e material videográfico relacionados co mundo actual.</p>	<p>B10.1. Analizar as características da globalización e describir a influencia dos medios de comunicación neste fenómeno, así como o impacto dos medios científicos e tecnolóxicos na sociedade actual.</p>	<p>CSC,CD,CCL,CAA,CSIEE</p>	<p>HMCB10.1.1. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais.</p> <p>HMCB10.1.2. Elabora un breve informe sobre as relacións entre inmigración e globalización a partir de fontes históricas.</p>	<p>4</p>
<p>HMCB10.2.1. Realiza unha procura guiada en internet sobre a ameaza terrorista, organizacións que a sustentan, actos máis relevantes (11-S de Nova York, 11-M de Madrid 7-X de Londres, etc.), os seus símbolos e as repercusións na sociedade (cidadanía ameazada, asociacións de vítimas, mediación en conflitos, etc.), e analiza e comunica a información máis relevante.</p>	<p>B10.2. Describir os efectos da ameaza terrorista (yihadismo, etc.) sobre a vida cotiá, e explicar as súas características.</p>	<p>CSC,CD,CCL,CAA</p>	<p>HMCB10.2.1. Realiza unha procura guiada en internet sobre a ameaza terrorista, organizacións que a sustentan, actos máis relevantes (11-S de Nova York, 11-M de Madrid 7-X de Londres, etc.), os seus símbolos e as repercusións na sociedade (cidadanía ameazada, asociacións de vítimas, mediación en conflitos, etc.), e analiza e comunica a información máis relevante.</p>	<p>3</p>

<p>HMCB10.3.1. Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xornalísticas seleccionadas. HMCB10.3.2. Explica comparativamente os desaxustes da Unión Europea na relación con outros países ou áreas xeopolíticas.</p>	<p>B10.3. Resumir os retos da Unión Europea no mundo actual, identificando os seus problemas para amosarse como zona xeopolítica unida fronte a outras áreas.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB10.3.1. Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xornalísticas seleccionadas.</p>	<p>2</p>
<p>HMCB10.4.1. Elabora mapas conceptuais sobre os trazos da sociedade norteamericana, agrupados en política, sociedade, economía e cultura.</p>	<p>B10.4. Enumerar os trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI identificando a transcendencia dos atentados do 11-S e explicando as transformacións e o impacto ocasionado a este país.</p>	<p>CSC,CD,CCL,CAA</p>	<p>HMCB10.4.1. Elabora mapas conceptuais sobre os trazos da sociedade norteamericana, agrupados en política, sociedade, economía e cultura.</p>	<p>1</p>
<p>HMCB10.5.1. Describe os principais movementos políticos, económicos, sociais e culturais da Hispanoamérica actual.</p>	<p>B10.5. Analizar a evolución política, económica, social e cultural de Hispanoamérica.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB10.5.1. Describe os principais movementos políticos, económicos, sociais e culturais da Hispanoamérica actual.</p>	<p>3</p>
<p>HMCB10.6.1. Enumera e explica os trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais do mundo islámico, e localiza nun mapa os países que o forman na actualidade.</p>	<p>B10.6. Describir a evolución do mundo islámico na actualidade, resumindo os seus trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais.</p>	<p>CSC,CD,CCL,CAA</p>	<p>HMCB10.6.1. Enumera e explica os trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais do mundo islámico, e localiza nun mapa os países que o forman na actualidade.</p>	<p>3</p>

<p>HMCB10.7.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre os principais países do continente africano.</p>	<p>B10.7. Distinguir a evolución dos países de África relacionando as súas zonas xeoestratéxicas.</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB10.7.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre os principais países do continente africano.</p>	<p>2</p>
<p>HMCB10.8.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de China e a India. HMCB10.8.2. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre países emerxentes de Asia e África.</p>	<p>B10.8. Resumir a evolución de China e a India desde finais do século XX ao século XXI, seleccionando trazos políticos, económicos, sociais e de mentalidades</p>	<p>CSC,CCL,CAA</p>	<p>HMCB10.8.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de China e a India.</p>	<p>2</p>
<p>HMCB11.1.1. Recoñece que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).</p>	<p>B11.1. Recoñecer que os acontecementos e procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).</p>	<p>CSC,CMCCT,CAA</p>	<p>HMCB11.1.1. Recoñece que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).</p>	<p>Todo o curso</p>
<p>HMCB11.2.1. Localiza e selecciona información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias, e analiza a súa credibilidade.</p>	<p>B11.2. Localizar e seleccionar información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias (biblioteca, internet, etc.), e analizar a súa credibilidade.</p>	<p>CSC,CD,CAA,CCL</p>	<p>HMCB11.2.1. Localiza e selecciona información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias, e analiza a súa credibilidade.</p>	<p>Todo o curso</p>

HMCB11.3.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	B11.3. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	CSC,CCL	HMCB11.3.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	Todo o curso
--	---	---------	--	--------------

6. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE

Estándares de aprendizaxe	Instrumentos de avaliación	Concreción instrumentos
<p>HMCB1.1.1. Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña.</p> <p>HMCB1.1.2. Obtén e selecciona información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa ao Antigo Réxime.</p> <p>HMCB1.1.3. Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais.</p> <p>HMCB1.1.4. Elabora mapas conceptuais que explican os trazos característicos do Antigo Réxime.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto e cadernos do alumnado, traballos de investigación e lecturas)</p> <p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	<p>T1. Investigación sobre un personaxe ilustrado galego.</p> <p>T Lectura fragmento da obra <i>Instrucción física y moral de las mujeres</i> de Josefa de Amar y Borbón.</p> <p>T 2. Investigación. <i>As mulleres no A.R. e a súa participación no movemento ilustrado.</i></p>
<p>HMCB2.2.1. Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan a economía, a poboación e a sociedade.</p> <p>HMCB2.2.2. Analiza a evolución dos trazos do Antigo Réxime do século XVII e o século XVIII.</p>		
<p>HMCB1.3.1. Describe as características do parlamentarismo inglés a partir de fontes históricas.</p> <p>HMCB1.3.2. Distingue as revolucións inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime.</p>		

<p>HMCB1.4.1. Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século XIX.</p> <p>HMCB1.4.2. Establece as semellanzas e AS diferenzas entre as ideas da Ilustración e o Liberalismo de comezos do século XIX.</p>		
<p>HMCB1.5.1. Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos en que interveñen.</p>		
<p>HMCB1.6.1. Distingue e caracteriza obras de arte do Rococó.</p>		
<p>HMCB2.1.1. Identifica as causas da primeira Revolución Industrial.</p> <p>HMCB2.1.2. Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto e cadernos do alumnado)</p> <p>Prácticas con audiovisuais</p> <p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	<p>T 1. Cuestionario película Germinal.</p> <p>T Lectura fragmento Germinal. Comparación coa película.</p> <p>T2. Comentario de texto.</p>
<p>HMCB2.2.1. Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial.</p> <p>HMCB2.2.2. Analiza comparativa e esquematicamente as dúas revolucións industriais.</p>		
<p>HMCB2.3.1. Localiza nun mapa os países industrializados e as súas rexións industriais.</p> <p>HMCB2.3.2. Analiza aspectos que expliquen o desenvolvemento económico do sector industrial dos primeiros países industrializados, a partir de fontes historiográficas.</p> <p>HMCB2.3.3. Debate en torno ao éxito ou o fracaso da industrialización en España e en Galicia.</p>		

<p>HMCB2.4.1. Sinala os cambios sociais máis relevantes do século XIX asociándoos ao proceso da Revolución Industrial.</p> <p>HMCB2.4.2. Describe a partir dun plano a cidade industrial británica.</p> <p>HMCB2.4.3. Identifica en imaxes os elementos propios da vida nunha cidade industrial do século XIX.</p> <p>HMCB2.4.4. Comenta mapas que expliquen a evolución da extensión das redes de transporte: ferrocarril, estradas e canles.</p>		
<p>HMCB2.5.1. Explica as causas e consecuencias das crises económicas e as súas posibles solucións a partir de fontes históricas.</p>		
<p>HMCB2.6.1. Compara as correntes de pensamento social da época da Revolución Industrial: socialismo utópico, socialismo científico e anarquismo.</p> <p>HMCB2.6.2. Distingue e explica as características dos tipos de asociacionismo obreiro.</p>		
<p>HMCB3.1.1. Realiza eixes cronolóxicos que inclúan diacronía e sincronía dos acontecementos da primeira metade do século XIX.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto, eixes cronolóxicos e cadernos do alumnado)</p> <p>Lecturas textos histórico-literarios</p>	<p>T1.Comentario de texto</p> <p>T2. Elaboración liña do tempo de todos os acontecementos estudados nesta unidade didáctica.</p> <p>T Lectura fragmento de <i>Os miserables</i> de Victor Hugo.</p>
<p>HMCB3.2.1. Identifica xerarquías causais na guerra de independencia dos Estados Unidos a partir de fontes historiográficas.</p>	<p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	
<p>HMCB3.3.1. Explica as causas da Revolución Francesa de 1789.</p> <p>HMCB3.3.2. Explica esquematicamente o desenvolvemento da Revolución Francesa.</p>		
<p>HMCB3.4.1. Identifica nun mapa histórico a extensión do Imperio Napoleónico.</p>		

<p>HMCB3.5.1. Analiza as ideas defendidas e as conclusións do Congreso de Viena, e relacións coas súas consecuencias.</p>		
<p>HMCB3.6.1. Compara as causas e o desenvolvemento das revolucións de 1820, 1830 e 1848.</p>		
<p>HMCB3.9.1. Realiza un friso cronolóxico explicativo da independencia das colonias hispanoamericanas ao comezo do século XIX.</p>		
<p>HMCB3.8.1. Establece as características propias da pintura, a escultura e a arquitectura do Neoclasicismo e o Romanticismo a partir de fontes gráficas.</p>		
<p>HMCB4.1.1. Realiza un diagrama en que se expliquen as cadeas causais e os procesos dentro do período de finais do século XIX e comezos do XX.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto, eixes cronolóxicos, cadernos do alumnado, traballos de investigación e lecturas)</p> <p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	<p>T1. Comentario de texto</p> <p>T2. Traballo de investigación imperio colonial español.</p> <p>T Lectura capítulo 7 do libro El fantasma del rey Leopoldo de Adam Hochschild.</p>
<p>HMCB3.7.1. Describe e explica a unificación de Italia e a de Alemaña a partir de fontes gráficas.</p>		
<p>HMCB4.2.1. Elabora un eixe cronolóxico con feitos que explican a evolución durante a segunda metade do século XIX de Inglaterra, Francia, Alemaña, o Imperio Austrohúngaro, Rusia, os Estados Unidos e Xapón.</p> <p>HMCB4.2.2. Explica a partir de imaxes as características que permiten identificar a Inglaterra vitoriana.</p> <p>HMCB4.2.3. Analiza textos relativos á época de Napoleón III en Francia.</p> <p>HMCB4.2.4. Identifica e explica razoadamente os feitos que converten Alemaña nunha potencia europea durante o mandato de Bismarck.</p>		<p>T1. ppp sobre Iº GM</p> <p>T Lectura de <i>A Guerra das Trincheiras</i> de Tardy. Entrega de Cuestionario</p> <p>T2. Investigación sobre a gripe do 18.</p>

<p>HMCB4.3.1. Identifica e explica razoadamente as causas e as consecuencias da expansión colonial da segunda metade do século XIX.</p> <p>HMCB4.3.2. Localiza nun mapamundi as colonias das potencias imperialistas.</p> <p>HMCB4.3.3. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.</p>		
<p>HMCB4.4.1. Describe as alianzas dos países máis destacados durante a Paz Armada.</p> <p>HMCB4.5.1. Identifica a partir de fontes históricas ou historiográficas as causas da I Guerra Mundial.</p> <p>HMCB4.5.2. Comenta símbolos conmemorativos vinculados á I Guerra Mundial.</p> <p>HMCB4.5.3. Analiza e explica as etapas da Gran Guerra a partir de mapas históricos.</p> <p>HMCB4.5.4. Extrae conclusións de gráficos e imaxes sobre as consecuencias da I Guerra Mundial.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto, eixes cronolóxicos, cadernos do alumnado, traballos de investigación e lecturas)</p> <p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	
<p>HMCB5.1.1. Explica as características do período de Entreguerras a partir de manifestacións artísticas e culturais de comezos do século XX.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto, eixes cronolóxicos, comentario de mapas históricos e gráficos e cadernos do alumnado)</p> <p>Lecturas</p>	<p>T1. Investigación sobre o fascismo en España</p> <p>T2. Traballo de investigación sobre a situación da muller neste período.</p> <p>Lectura e comentario sobre Mein Kampf.</p>
<p>HMCB5.2.1. Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917.</p> <p>HMCB5.2.2. Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917.</p>	<p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	
<p>HMCB5.3.1. Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas consecuencias a curto prazo.</p> <p>HMCB5.3.2. Analiza o papel que xoga a Sociedade de Nacións nas relacións internacionais, a partir de fontes históricas.</p>		

<p>HMCB5.4.1. Interpreta imaxes da Gran Depresión. HMCB5.4.2. Comenta gráficas que explican a crise económica de 1929.</p>		
<p>HMCB5.5.1. Compara o fascismo italiano e o nazismo alemán. HMCB5.5.2. Distingue símbolos dos fascismos europeos da primeira metade do século XX.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto, eixes cronolóxicos, comentario de mapas históricos e gráficos e cadernos do alumnado)</p>	<p>T1 Comentario de fotografías T2 . Visualización e traballos sobre a película <i>A Lista de Schindler</i> Visualización documental <i>Campos de Exterminio</i> T Lectura comics Holocausto</p>
<p>HMCB5.5.3. Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao estoupido da II Guerra Mundial.</p>	<p>Lecturas Prácticas con audiovisuais Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	
<p>HMCB5.7.1. Identifica e explica as causas desencadeadores da II Guerra Mundial a partir de fontes históricas.</p>		
<p>HMCB5.8.1. Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico. HMCB5.8.2. Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos.</p>		
<p>HMCB5.9.1. Describe as consecuencias da II Guerra Mundial.</p>		
<p>HMCB5.10.1. Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi. HMCB5.10.2. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.</p>		
<p>HMCB5.11.1. Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización.</p>		
<p>HMCB6.1.1. Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto, mapas históricos, eixes cronolóxicos e cadernos do alumnado) Prácticas audiovisuais</p>	<p>T1. Visualización e traballo película sobre Guerra Vietnam. T2. Traballo conflito Guerra Fría T Lectura textos históricos</p>
<p>HMCB6.2.1. Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría a partir dun mapa histórico.</p>	<p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	

<p>HMCB6.3.1. Selecciona símbolos e imaxes que se identifiquen co mundo capitalista e o mundo comunista.</p> <p>HMCB6.3.2. Extrae conclusións dos textos, imaxes, mapas e gráficas que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza.</p>		
<p>HMCB6.4.1. Explica algunhas características da economía capitalista a partir de gráficas.</p> <p>HMCB6.4.2. Explica algunhas características da economía comunista a partir de gráficos.</p> <p>HMCB6.4.3. Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista.</p> <p>HMCB6.4.4. Identifica formas políticas do mundo occidental e do mundo comunista.</p>		
<p>HMCB7.1.1. Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolonización e os seus conflitos.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto, mapas históricos, eixes cronolóxicos e cadernos do alumnado)</p> <p>Prácticas audiovisuais</p>	<p>T1. Visualización documental sobre conflitos coloniais.</p> <p>T2. Comentario de texto</p> <p>T Lectura textos históricos.</p>
<p>HMCB7.2.1. Establece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso descolonización.</p> <p>HMCB7.2.2. Identifica e compara as características da descolonización de Asia e de África.</p>	<p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	
<p>HMCB7.3.1. Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas.</p>		
<p>HMCB7.4.1. Analiza as características dos países do terceiro mundo a partir de gráficas.</p> <p>HMCB7.4.2. Localiza nun mapa os países do terceiro mundo.</p> <p>HMCB7.4.3. Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliñados e dos países subdesenvolvidos.</p>		

<p>HMCB7.5.1. Explica a evolución das relacións entre os países desenvolvidos e os países en vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención neocolonialista.</p>		
<p>HMCB9.3.1. Elabora eixes cronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea.</p> <p>HMCB9.4.1. Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto, mapas históricos, eixes cronolóxicos e cadernos do alumnado)</p> <p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	<p>T1. Traballo sobre aspectos monetarios, política social, agricultura, educación e Medio Ambiente.</p> <p>T2. Comentario de texto</p> <p>T lectura: Prensa época</p>
<p>HMCB8.1.1. Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín.</p> <p>HMCB8.1.2. Elabora un eixe cronolóxico que ordena os acontecementos que explican a desintegración da URSS, a formación da CEI e o xurdimento das repúblicas exsoviéticas.</p> <p>HMCB8.1.3. Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas de situación.</p>	<p>Análise de producións (comentarios de texto, mapas históricos, eixes cronolóxicos e cadernos do alumnado)</p> <p>Instrumentos de valoración de respostas (exames escritos)</p>	<p>T1. Achegamento aos protagonistas: Gorbachov, Ieltsin...</p> <p>T2.: Comparar mapas de Europa 1945-1991.</p> <p>T Lectura: Prensa sobre Guerra dos Balcáns.</p>
<p>HMCB8.3.1. Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI-Federación Rusa.</p>		
<p>HMCB8.4.1. Analiza imaxes que reflicten a caída do muro de Berlín.</p> <p>HMCB8.4.2. Explica as novas relacións das repúblicas exsoviéticas con Europa occidental.</p> <p>HMCB8.4.3. Realiza unha procura guiada en internet para explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista.</p>		

<p>HMCB8.5.1. Describe comparativamente a evolución política dos países de Europa central e oriental tras a caída do muro de Berlín.</p> <p>HMCB8.5.2. Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia</p>		
---	--	--

CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

A avaliación será continua e basearase nos seguintes instrumentos de avaliación do profesor: a observación do traballo e da participación do alumnado na aula, os traballos realizados polo alumnado na casa, as exposicións orais e escritas, e os exames.

O profesor fará un seguimento periódico da evolución da aprendizaxe do alumnado en función dos criterios de avaliación, ao que informará da súa evolución sempre que o considere conveniente, facéndolle ver os aspectos a mellorar.

- Cualificación

- a. Traballos individuais T1 (10%); Traballos investigación T2 (15%); Lecturas (5%). O conxunto deste apartado cualificarase con 3 puntos en cada avaliación.
- b. Exames (70%): Realizaranse a lo menos dous exames por trimestre, cualificados de 0 a 7. Para cada exame o profesor proporcionará unhas orientacións sobre os tipos e cualificación das preguntas, e os contidos básicos para aprobar.

En caso de confinamento as probas escritas(exame) realizarase de forma telemática, a través da aula virtual, ou outros medios corporativos, podendo ser orais, se o profesor o estima oportuno.

É necesario realizar todas estas probas para poder ser avaliado.

A nota de cada avaliación será o resultado da media entre as cualificacións dos dous apartados anteriores. Haberá unha proba de recuperación despois de cada avaliación, nela haberá que realizar unha proba escrita e entregar os traballos non realizados ou realizados deficientemente.

A nota final será a media das tres avaliacións.

Para ao alumnado que non acade os obxectivos propóranse tarefas específicas en función dos criterios de avaliación nos que amosan deficiencias, e que terán a mesma consideración, segundo o tipo de proba, que as indicados nos dous bloques especificados arriba.

En caso de non conseguir superar os mínimos esixibles nas avaliacións ordinarias o alumnado terá que presentarse á convocatoria de setembro. Neste caso as probas serán escritas. En caso de non poder realizalas de maneira presencial haberá que facelo de forma telemática, usando a aula virtual ou outros medios corporativos. As probas poden ser orais se o profesor o estima oportuno.

Bacharelato semipresencial

- A cualificación será continua, baseada nos exames, aínda que se lle poden propoñer tarefas voluntarias que nunca suporán unha redución da nota acadada nos exames, só incremental. En caso de non conseguir superar os mínimos esixibles nas avaliacións ordinarias o alumnado terá que presentarse á convocatoria de setembro. Neste caso as probas serán escritas.

En caso de confinamento as probas escritas(exame) realizarase de forma telemática, a través da aula virtual, ou outros medios corporativos, podendo ser orais, se o profesor o estima oportuno.

HISTORIA DE ESPAÑA 2º BACH

- Grao mínimo de consecución dos estándares e procedementos e instrumentos de avaliación.

Grao mínimo de consecución dos estándares	Estándares de aprendizaxe	Procedementos e instrumentos de avaliación (se é o caso)
---	---------------------------	--

B0.1. Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, internet, etc., e extraer información salientable sobre o tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade.	HEB0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	-
B0.2. Elaborar mapas e liñas de tempo, localizando as fontes adecuadas, utilizando os datos proporcionados ou servíndose dos coñecementos xa adquiridos.	HEB0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	
B0.3. Comentar e interpretar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas), relacionando a súa información cos coñecementos previos.	HEB0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.	
B0.4. Recoñecer a utilidade das fontes para o/a historiador/a, á parte da súa fiabilidade	HEB0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	
B5.1. Identificar as consecuencias da Guerra de Sucesión: Tratado de Utrech, Decretos de Nueva Planta; e as principais ideas da Ilustración española e galega.	HEB5.1.1. Explica o desenvolvemento e as consecuencias da Guerra de Sucesión, e a transcendencia dos Decretos de Nueva Planta. HEB5.1.2. Describe as reformas ilustradas do reinado de Carlos III e explica os límites das mesmas (Motín de Esquilache). HEB5.1.3. Identifica as principais ideas dos ilustrados españois e galegos, sinalando as críticas formuladas ao modelo do Antigo Réxime. HEB5.1.4. Describe as características socioeconómicas xerais de España e Galicia (sociedade estamental).	
B5.1. Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España.	HEB5.1.1. Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia. HEB5.1.2. Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos.	- Comentario do Decreto de Nueva Planta de Cataluña. - Definir por escrito ou oralmente conceptos relacionadas coa materia estudada. - Explicar as diferenzas entre o Antigo Réxime e a Idade Contemporánea (táboa comparativa).
B5.2. Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo.	HEB5.2.1. Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime. HEB5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812.	

<p>B5.3. Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha.</p>	<p>HEB5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII. HEB5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente. HEB5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. HEB5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués.</p>	<p>-Realización dun traballo individual sobre as etapas do reinado de Fernando VII, que consistirá no comentario de varios textos referidos a esta etapa. -Con carácter voluntario poderán presentar un comentario similar ao anterior (comentario de varios textos) sobre outro dos aspectos tratados nesta avaliación (Guerra da Independencia, evolución política do reinado de Isabel II) ou sobre a Guerra da Independencia vista a través da obra de Goya.</p>
<p>B5.4. Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España</p>	<p>HEB5.4.1. Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas. HEB5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas</p>	<p>-Realización dunha proba escrita, consistente nun comentario de varios textos históricos sobre a unidade 5 (Guerra da Independencia, Cortes de Cádiz, reinado de Fernando VII).</p>
<p>B5.5. Relacionar as pinturas e os gravados de Goya cos acontecementos deste período, e identificar nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos.</p>	<p>HEB5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra.</p>	
<p>B0.1. Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, internet, etc., e extraer información salientable sobre o tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade.</p>	<p>HEB0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.</p>	
<p>B6.1. Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias.</p>	<p>HEB6.1.1. Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais. HEB6.1.2. Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas. HEB6.1.3. Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.</p>	

<p>B6.2. Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.</p>	<p>HEB6.2.1. Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II. HEB6.2.2. Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade, e explica o papel dos militares. HEB6.2.3. Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II. HEB6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra. HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.</p>	<p>-Nos traballos presentados, probas escritas realizadas terase en conta o emprego dun vocabulario adecuado, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita.</p>
<p>B6.3. Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, en relación coas correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder.</p>	<p>HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.</p>	<p>-Realización dun comentario de texto no que se comparen a Constitucións de 1812, 1837 e 1845 e o Estatuto Real de 1834.</p>
<p>B6.4. Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país.</p>	<p>HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático. HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869. HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas.</p>	<p>-Realización dunha proba escrita, consistente nun comentario de varios textos históricos sobre a unidade 6 (Guerras carlistas, reinado de Isabel II, Sexenio Democrático).</p>
<p>B6.5. Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os inicios do movemento obreiro en España, en relación co desenvolvemento do movemento obreiro internacional.</p>	<p>HEB6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional.</p>	
<p>B7.1. Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real.</p>	<p>HEB7.1.1. Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas. HEB7.1.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1876. HEB7.1.3. Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración. HEB7.1.4. Representa unha liña do tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.</p>	<p>- Realización dunha proba escrita, consistente nun comentario de varios textos históricos sobre a unidade 7 e 9 (Sistema político canovista, movemento obreiro no período da Restauración, nacionalismos, crise da Restauración), Ditadura de Primo de Rivera.</p>
<p>B7.2. Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado.</p>	<p>HEB7.2.1. Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego. HEB7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.</p>	

<p>B7.3. Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema político.</p>	<p>HEB7.3.1. Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX. HEB7.3.2. Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista.</p>	
<p>B7.4. Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias.</p>	<p>HEB7.4.1. Explica a política española respecto ao problema de Cuba. HEB7.4.2. Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París. HEB7.4.3. Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico.</p>	
<p>B8.1. Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa.</p>	<p>HEB8.1.1. Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX. HEB8.1.2. Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX.</p>	
<p>B8.2. Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.</p>	<p>HEB8.2.1. Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz. HEB8.2.2. Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX. HEB8.2.3. Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX. HEB8.2.4. Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa. HEB8.2.5. Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos. HEB8.2.6. Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855. HEB8.2.7. Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX. HEB8.2.8. Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna. HEB8.2.9. Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos. HEB8.2.10. Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.</p>	<p>-Realización dunha proba escrita, consistente nun comentario de varios textos históricos sobre a unidade 8 (Demografía do s.XIX, evolución económica neste período).</p> <p>-Nos traballos presentados, probas escritas realizadas terase en conta o emprego dun vocabulario adecuado, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita.</p> <p>-Realización dun traballo individual sobre que consistirá no comentario de varios textos referidos as unidades didácticas 7,8 9, é dicir sobre o sistema político da Restauración, a crise da Restauración, as desamortizacións, a revolución industrial española, a Ditadura de Primo de Rivera.</p>
<p>B9.1. Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes.</p>	<p>HEB9.1.1. Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas. HEB9.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. HEB9.1.3. Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración.</p>	

<p>B9.2. Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os esternos.</p>	<p>HEB9.2.1. Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas. HEB9.2.2. Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España. HEB9.2.3. Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927. HEB9.2.4. Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias.</p>	
<p>B9.3. Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións</p>	<p>HEB9.3.1. Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente. HEB9.3.2. Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate. HEB9.3.3. Explica as causas da caída da monarquía.</p>	
<p>B9.4. Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX.</p>	<p>HEB9.4.1. Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española. HEB9.4.2. Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera. HEB9.4.3. Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX.</p>	
<p>B10.1. Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflitividade socia</p>	<p>HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30. HEB10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.</p>	<p>-Realización dunha proba escrita, consistente nun comentario de varios textos históricos sobre a unidade 10 (A II República. A Guerra Civil).</p>
<p>B10.2. Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.</p>	<p>HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República. HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931. HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos. HEB10.2.4. Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior. HEB10.2.5. Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934. HEB10.2.6. Explica as causas da formación do Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.</p>	<p>-Nos traballos presentados, probas escritas realizadas terase en conta o emprego dun vocabulario adecuado, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita.</p>

<p>B10.3. Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas.</p>	<p>HEB10.3.1. Especifica os antecedentes da Guerra Civil. HEB10.3.2. Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional. HEB10.3.3. Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra. HEB10.3.4. Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra. HEB10.3.5. Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar. HEB10.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.</p>	
<p>B10.4. Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, e expor as achegas das xeracións e das figuras máis representativas.</p>	<p>HEB10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.</p>	
<p>B11.1. Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional</p>	<p>HEB11.1.1. Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial. HEB11.1.2. Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha. HEB11.1.3. Explica a organización política do Estado franquista. HEB11.1.4. Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959. HEB11.1.5. Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973. HEB11.1.6. Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973. HEB11.1.7. Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional. HEB11.1.8. Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país. HEB11.1.9. Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas. HEB11.1.10. Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo. HEB11.1.11. Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.</p>	<p>-Realización dunha proba escrita, consistente nun comentario de varios textos históricos sobre a unidade 11 (A ditadura franquista). -Nos traballos presentados, probas escritas, etc. realizadas terase en conta o emprego dun vocabulario adecuado, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita. -Realización dun traballo individual sobre que consistirá no comentario de varios textos referidos as unidades didácticas 10 e 11, é dicir II República, Guerra Civil, Ditadura de Franco.</p>
<p>B11.2. Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas manifestacións.</p>	<p>HEB11.2.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo</p>	

<p>B12.1. Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas.</p>	<p>HEB12.1.1. Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha. HEB12.1.2. Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición. HEB12.1.3. Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc. HEB12.1.4. Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa.</p>	
<p>B12.2. Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político.</p>	<p>HEB12.2.1. Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais. HEB12.2.2. Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco.</p>	
<p>B12.3. Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa.</p>	<p>HEB12.3.1. Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas. HEB12.3.2. Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración. HEB12.3.3. Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008. HEB12.3.4. Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc. HEB12.3.5. Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.</p>	<p>-Se tivermos tempo, cousa pouco probable a estas alturas do curso, realizarase unha proba escrita sobre a Transición Democrática.</p>
<p>B12.4. Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos.</p>	<p>HEB12.4.1. Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo.</p>	

Crterios sobre avaliación e cualificación

Os criterios de avaliación están claramente determinados polas esixencias da proba de selectividade, polo que tomaremos como referencia ás orientacións da Comisión da materia e o tipo de proba proposto.

1. Analizar e contextualizar correctamente os principios acontecementos e procesos da Historia de España Contemporánea, sendo quen de ubicalos cronoloxicamente e de explicar os seus aspectos máis relevantes.

2. Corrección da escritura, tanto nos seus aspectos gramaticais como na organización xeral da explicación histórica.
3. Extraer a información histórica dos documentos fontes (textos, imaxes, gráficos...), valorando a importancia histórica do propio documento e xerarquizando a información histórica que proporciona.
4. Distinguir as características históricas xerais dos grandes períodos da Historia de España Contemporánea.
5. Coñecer os principais feitos históricos, os personaxes implicados, datalos correctamente e establecer relacións entre os distintos períodos.
6. Recoñecer na actualidade a pegada dos acontecementos do pasado.

En cada avaliación faranse dous exames. Estes exames seguirán o modelo da CIUGA, agás o primeiro que constará do comentario dun texto, contestar a unha pregunta e definición de conceptos. Na terceira avaliación farase un exame xeral a finais do mes de abril, e outro en maio só para aqueles que deban ou queira subir a cualificación. Na proba extraordinaria de xullo seguirase o mesmo modelo, entrando toda a materia do curso.

Antes de cada exame proporcionarase ao alumnado unha orientación sobre o mesmo, centrada nos contidos máis salientables.

En cada exame haberá dúas opcións pechadas, e valorarase como unha proba global (de 0 a 10) tendo en conta os coñecementos amosados, a interpretación correcta dos documentos, a claridade expositiva, a redacción e a presentación.

A avaliación será continua, entrando sempre os contidos xa traballados na aula, e a nota da 3ª Avaliación será a nota final. Non se farán exames de recuperación de períodos específicos, sendo sempre máis importantes os exames máis recentes, nos que entra máis materia.

A nota de avaliación e final basearase fundamentalmente nas cualificacións dos exames, se ben tamén se terá en conta a implicación do alumnado no traballo diario de aula ao longo do curso. De tal xeito que a nota dos exames suporá un 90% e a implicación e interese un 10%:

- Atención ao profesor, e realización das tarefas propostas.
- Intervencións na aula.
- Entrega de exercicios propostos de forma voluntaria
- Asistencia a clases.

Na 1ª Avaliación o primeiro exame contará un 30% e o segundo exame un 70%.

Na 2ª Avaliación o primeiro exame contará un 40% e o 2º exame un 60%. Unha vez posta a nota destes exames, esta suporá o 70% da nota da avaliación, e o 30% restante corresponderá á 1ª Avaliación.

Na 3ª Avaliación o exame 'final' contará un 50%. O outro 50% corresponderá á nota da 2ª Avaliación.

Facilitarase unha nota 'final' ao alumnado, e fixarase un derradeiro exame para aquel alumnado que, voluntariamente, aspire a mellorar a nota provisional. O alumnado que non desexe subir a nota terá a nota xa anunciada.

O exame final contará un 50%, e a nota provisional anterior outro 50%. A media entre as dúas notas será a nota final do alumnado que concorra a derradeira proba.

* No caso de ter que recorrer ao **ENSINO A DISTANCIA** teremos que adaptar os procesos e criterios de avaliación, sempre en función da duración desta situación.

- Farase só un exame sobre os contidos impartidos no período extraordinario, sempre e cando dito período non dure máis de dous meses. De prolongarse farase un exame cada dous meses.

- O exame seguirá o mesmo modelo dos establecido pola CIUGA, pero tendo que enviar (vía AV ou correo electrónico) as respostas nun tempo máximo sinalado e mentres se contesta o alumnado terá a cámara webex aberta.

- As cualificacións, de cara ás distintas avaliacións, desta etapa serán a suma da media das tarefas realizadas na AV (40%) e do/s exames (60%). Dependendo do momento do curso, e da duración do confinamento, a porcentaxe de cara a cualificación global será a correspondente ao mesmo período do ensino presencial.

- Sempre e cando sexa posible, os contidos dos cales se examinen a distancia, poderán ser de novo examinados presencialmente.

- As tarefas da Aula Virtual divídense en dúas categorías:

1. Tarefas de resposta rápida e curta: cuestionarios de opción múltiple ou resposta curta, actividade de cubrir ocos, xogos... Ponderan sobre 5 pts.
2. Tarefas de análise e de resposta redactada: composicións, relacionar conceptos; definición de conceptos... Ponderan sobre 10 pts.

A media será a suma da puntuación de todas as actividades dividida entre o número de actividades propostas. As actividades non realizadas cualificaranse con 0 pts.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACH

Avaliación dos estándares: procedementos e instrumentos de avaliación.

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Procedementos e instrumentos de avaliación
B1.1. Recoñecer a peculiaridade do coñecemento xeográfico utilizando as súas ferramentas de análise e os seus procedementos.	XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.	Probas escritas. Observación do traballo na aula. Análise de producións do alumnado: Análise e comentario de documentos cartográficos a diferentes escalas. Comentario guiado do MTN 1/25.000 e 1/50.000. Lectura de diferentes mapas temáticos. Identificación e localización de elementos do relevo. Realización dun corte topográfico.
B1.2. Identificar o espazo xeográfico como tal nas súas diversas ocupacións, enténdoo como centro de relacións humanas e sociais.	XHB1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas. XHB1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.	
B1.3. Distinguir e analizar os tipos de planos e mapas con diferentes escalas, identificándoos como ferramentas de representación do espazo xeográfico	XHB1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	
B1.4. Analizar e comentar o mapa topográfico nacional E: 1/50.000.	XHB1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo. XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	
B1.5. Deseñar e comparar mapas sobre espazos xeográficos próximos utilizando os procedementos característicos.	XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.	
B1.6. Procurar, seleccionar e elaborar información de contido xeográfico obtida de fontes diversas, e presentala de xeito adecuado.	XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	
B2.1. Distinguir as singularidades do espazo xeográfico español establecendo os aspectos que lle confiren unidade e os elementos que ocasionan diversidade.	XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.	

B.2.2. Describir os trazos do relevo español, situando e analizando as súas unidades de relevo.	XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.	
B2.3. Definir o territorio español subliñando as diferenzas das unidades morfoestruturais.	XHB2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.	
B2.4. Diferenciar a litoloxía de España, incidindo nas súas características e na modelaxe.	XHB2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.	
B2.5. Utilizar correctamente o vocabulario específico da xeomorfoloxía.	XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.	
B2.6. Procurar e seleccionar información do relevo obtido de fontes diversas (bibliográficas, cartográficas, internet ou traballos de campo), e presentala de xeito adecuado sinalando os condicionamentos que o relevo pode impor.	XHB2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.	
B2.7. Identificar as características edáficas dos solos.	XHB2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España. XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.	
B3.1. Sinalar nun mapa de España os dominios climáticos.	XHB3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España.	Probas escritas. Observación do traballo na aula. Análise de producións do alumnado: Elaboración, análise e comentario de climogramas. Elaboración, análise e comentario de cliseries. Análise e comentario de mapas do tempo. Elaboración de cadros e esquemas. Elaboración e análise de gráficas e mapas temáticos. Comentario de textos.
B3.2. Distinguir os climas en España e comentar as súas características, sinalando os factores e os elementos que os compoñen, para diferencialos.	XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.	
B3.3. Distinguir os climas en España e a súa representación en climogramas.	XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.	

B3.4. Comentar a información climatolóxica que se deduce utilizando mapas de temperaturas ou precipitacións de España.	XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.	
B3.5. Analizar os tipos de tempo atmosférico en España utilizando os mapas de superficie e de altura.	XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas. XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.	
B3.6. Interpretar un mapa do tempo aplicando as características dos tipos de tempo peninsulares ou insulares.	XB33.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.	
B3.7. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á diversidade climática de España utilizando as fontes dispoñibles, tanto de internet como de medios de comunicación social, ou bibliografía.	XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático. XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.	
B3.8. Identificar as rexións vexetais.	XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.	
B3.9. Diferenciar razoadamente as formacións vexetais españolas.	XHB3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparecen. XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie.	
B4.1. Explicar a diversidade hídrica da Península Ibérica e nas illas, enumerando e localizando os tipos de elementos hídricos que se poden percibir coa observación da paisaxe.	XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.	Probas escritas. Observación do traballo na aula. Análise de producións do alumnado mediante rúbricas: Comentario de textos. Eabo Elaboración de cadros e esquemas sobre flora e fauna. Elaboración, comentario e análise de mapas temáticos.
B4.2. Describir as cuncas fluviais españolas situándoas nun mapa e enumerando as súas características.	XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.	Debate e comentario de novas de prensa. Comentario e análise de imaxes.

<p>B4.3. Identificar os réximes fluviais máis característicos.</p>	<p>XHB4.3.1. Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España.</p>	
<p>B4.4. Enumerar as zonas húmidas de España, localízalas nun mapa e comentar as súas características.</p>	<p>XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.</p>	
<p>B4.5. Analizar o aproveitamento dos recursos hídricos en España, incluíndo as características de seca e das chuvias torrenciais do clima.</p>	<p>XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas. XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflecten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.</p>	
<p>B4.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á hidroloxía española, incidindo na explotación das augas subterráneas, utilizando distintas fontes de información.</p>	<p>XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflectan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.</p>	
<p>B5.1. Describir e reflectir nun mapa as paisaxes naturais españolas, identificando os seus trazos.</p>	<p>XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois. XHB5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características.</p>	
<p>B5.2. Relacionar o medio natural coa actividade humana, describindo casos de modificación do medio polo ser humano.</p>	<p>XHB5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes. XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.</p>	
<p>B5.3. Describir os espazos humanizados e enumerar os seus elementos constitutivos.</p>	<p>XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.</p>	

<p>B5.4. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ás paisaxes naturais e as relacións entre natureza e sociedade, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como en bibliografía ou medios de comunicación social.</p>	<p>XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana. XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio. XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.</p>	
<p>B5.5. Comparar imaxes das variedades de paisaxes naturais.</p>	<p>XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.</p>	
<p>B6.1. Identificar as fontes para o estudo da poboación establecendo os procedementos que permiten estudar casos concretos.</p>	<p>XHB6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.</p>	<p>Extraer datos actualizados de páxinas web do INE e do IGE para a realización de gráficos e mapas temáticos.</p>
<p>B6.2. Comentar gráficos e taxas que amosen a evolución da poboación española.</p>	<p>XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.</p>	<p>Probas escritas. Observación do traballo na aula. Análise de producións do alumnado mediante rúbricas:</p>
	<p>XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.</p>	<p>Elaboración, análise e comentario de pirámides de poboación. Búsqueda e análise de información no INE. Análise de gráficos de poboación. Comentario da transición demográfica.</p>
<p>B6.3. Caracterizar a poboación española identificando os movementos naturais.</p>	<p>XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español. XHB6.3.2. Elixe datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.</p>	<p>Elaboración de cadros e gráficos sobre estrutura da poboación. Cálculo de taxas. Comentario de novas xornalísticas.</p>

B6.4. Diferenciar a densidade de poboación no espazo peninsular e insular, explicando a distribución de poboación.	XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.	
B6.5. Explicar a distribución da poboación española identificando as migracións.	XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España. XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes. XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.	
B6.6. Analizar a poboación das comunidades autónomas, definindo a súa evolución e a problemática de cada unha.	XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.	
B6.7. Comentar un mapa da densidade de poboación de España, analizando a súa estrutura.	XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española.	
B6.8. Analizar as pirámides de poboación das comunidades autónomas, incidindo no caso galego, e comentar as súas peculiaridades.	XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.	
B6.9. Explicar as perspectivas de poboación española e a ordenación do territorio.	XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.	
B6.10. Obter e seleccionar información de contido demográfico utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como noutras fontes de información.	XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.	
B7.1. Describir as actividades agropecuarias e forestais, especificando as características de España.	XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais. XHB7.1.2. Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas.	<p>Probas escritas. Observación do traballo na aula.</p> <p>Análise de producións do alumnado mediante rúbricas:</p>

<p>B7.2. Distinguir as paisaxes agrarias, a súa morfoloxía e as súas estruturas, establecendo as súas características.</p>	<p>XHB7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios. XHB7.2.2. Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.</p>	<p>Comentario de novas de prensa sobre a P.A.C. e o reparto de cotas pesqueiras. Identificación e análise de mapas sobre superficie agraria e cultivos. Comentario de imaxes sobre pesca. Elaboración de táboas e gráficos sobre o sector primario e a súa importancia no PIB.</p>
<p>B7.3. Analizar adecuadamente unha paisaxe rural distinguindo o terreo de labor, os bosques e o hábitat.</p>	<p>XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.</p>	
<p>B7.4. Comprender a evolución da estrutura da propiedade e identificar formas de tenza da terra.</p>	<p>XHB7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade</p>	
<p>B7.5. Explicar o sector agrario español tendo en conta as súas estruturas da propiedade e as características das súas explotacións.</p>	<p>XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.</p>	
<p>B7.6. Explicar a situación do sector agrario español tendo en conta o contexto europeo e as políticas da Unión Europea.</p>	<p>XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado. XHB7.6.2. Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC.</p>	
<p>B7.7. Analizar a actividade pesqueira, e definir as súas características e os seus problemas.</p>	<p>XHB7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega. XHB7.7.2. Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.</p>	
<p>B7.8. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo rural, silvícola ou pesqueiro, utilizando fontes dispoñibles en internet, en medios de comunicación social ou na bibliografía.</p>	<p>XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.</p>	

<p>B8.1. Analizar o proceso de industrialización español establecendo as características históricas que conducen á situación actual.</p>	<p>XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española. XHB8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española. XHB8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.</p>	<p>Probas escritas. Observación do traballo na aula.</p> <p>Análise de producións do alumnado mediante rúbricas: Comenta imaxes históricas sobre a industria española. Comentario de texto sobre a reconversión industrial e a industria 4.0. Elaboración de gráficas e cadros comparativos. Análise sobre os usos do solo industrial. Investigación e síntese sobre a industria en Galicia. Debate sobre as políticas industriais en Galicia, España e Europa.</p>
<p>B8.2. Relacionar as fontes de enerxía e a industrialización, e describir as súas consecuencias en España.</p>	<p>XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.</p>	
<p>B8.3. Coñecer os factores da industria en España.</p>	<p>XHB8.3.1. Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais. XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.</p>	
<p>B8.4. Identificar e comentar os elementos dunha paisaxe industrial dada.</p>	<p>XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.</p>	
<p>B8.5. Describir os eixes de desenvolvemento industrial sobre un mapa, establecendo as súas características e as posibilidades de rexeneración e cambio no futuro.</p>	<p>XHB8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais. XHB8.5.2. Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial. XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.</p>	

<p>B8.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo industrial español e a influencia nel da política industrial europea, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet, como na bibliografía ou nos medios de comunicación.</p>	<p>XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.</p>	
<p>B9.1. Analizar a terciarización da economía española establecendo as súas características e a influencia no produto interior bruto, e utilizar correctamente a terminoloxía do sector servizos.</p>	<p>XHB9.1.1. Identifica as características do sector terciario español.</p>	<p>Probas escritas. Observación do traballo na aula.</p> <p>Análise de producións do alumnado mediante rúbricas:</p>
<p>B9.2. Identificar a presenza dos servizos no territorio, analizando a súa distribución e o impacto no medio.</p>	<p>XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.</p>	<p>Análise de mapas das redes de transportes de España. Elaboración de cadros e gráficas sobre o comercio. Investigación e síntese sobre o turismo. Debate e análise sobre a pegada do turismo na paisaxe. Análise e comentario de imaxes.</p>
<p>B9.3. Explicar o sistema de transporte en España, distinguindo a articulación territorial que configura.</p>	<p>XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos). XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio. XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflectan un sistema de transporte determinado. XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español. XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.</p>	
<p>B9.4. Describir o desenvolvemento comercial e a ocupación territorial que impón, e establecer as súas características.</p>	<p>XHB9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.</p>	
<p>B9.5. Localizar nun mapa os espazos turísticos, e enumerar as súas características e as desigualdades rexionais.</p>	<p>XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.</p>	

<p>B9.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á actividade ou ao espazo do sector servizos español, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como na bibliografía ou nos medios de comunicación social.</p>	<p>XHB9.6.1. Comenta gráficas e estadísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español. XHB9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias. XHB9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos.</p>	
<p>B9.7. Identificar e comentar unha paisaxe transformado por unha importante zona turística.</p>	<p>XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe.</p>	
<p>B10.1. Definir a cidade.</p>	<p>XHB10.1.1. Define cidade e achega exemplos.</p>	<p>Probas escritas. Observación do traballo na aula.</p> <p>Análise de producións do alumnado mediante rúbricas:</p> <p>Análise e comentario de planos urbanos. Comentario de imaxes. Elaboración de cadros e mapas temáticos sobre a xerarquía urbana en España. Debate e análise sobre o urbanismo no Milladoiro.</p>
<p>B10.2. Analizar e comentar planos de cidades, distinguindo os seus trazados.</p>	<p>XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.</p>	
<p>B10.3. Identificar o proceso de urbanización e enumerar as súas características e as planificacións internas.</p>	<p>XHB10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización. XHB10.3.2. Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.</p>	
<p>B10.4. Analizar a morfoloxía e a estrutura urbana, e extraer conclusións da pegada da historia e a súa expansión espacial, reflexo da evolución económica e política da cidade.</p>	<p>XHB10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas. XHB10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.</p>	
<p>B10.5. Analizar e comentar unha paisaxe urbana.</p>	<p>XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica. XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.</p>	
<p>B10.6. Identificar o papel das cidades na ordenación do territorio.</p>	<p>XHB10.6.1. Explica a xerarquización urbana española.</p>	

<p>B10.7. Describir a rede urbana española e comentar as súas características.</p>	<p>XHB10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.</p>	
<p>B10.8. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ao espazo urbano español, utilizando fontes en que estea dispoñible, en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía.</p>	<p>XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.</p>	
<p>B11.1. Describir a organización territorial española analizando a estrutura local, autonómica e estatal.</p>	<p>XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.</p>	<p>Probas escritas. Observación do traballo na aula.</p> <p>Análise de producións do alumnado: Identificación cartográfica e localización de unidades territoriais. Elaboración de cadros e gráficas sobre desigualdades territoriais. Síntese sobre a organización territorial española. Comentario sobre novas de prensa.</p>
<p>B11.2. Explicar a organización territorial española e establecer a influencia da historia e da Constitución de 1978, mediante o emprego de mapas históricos e actuais.</p>	<p>XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais. XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978. XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX. XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.</p>	
<p>B11.3. Analizar a organización territorial española e describir os desequilibrios e os contrastes territoriais, así como os mecanismos correctores.</p>	<p>XHB11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española.</p>	
<p>B11.4. Describir a transcendencia das comunidades autónomas e definir as políticas territoriais que levan a cabo, incidindo no caso de Galicia.</p>	<p>XHB11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos.</p>	

<p>B11.5. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ás formas de organización territorial en España, utilizando fontes en que estea dispoñible en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía.</p>	<p>XHB11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas. XHB11.5.2. Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.</p>	
<p>B12.1. Definir a situación xeográfica de España no mundo, establecendo a súa posición e localizando os seus territorios.</p>	<p>XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación. XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial. XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.</p>	<p>Probas escritas. Observación do traballo na aula.</p> <p>Análise de producións do alumnado mediante rúbricas: Comentario de texto (novas xornalísticas sobre globalización e desenvolvemento sostible). Identificación e localización de grandes áreas económicas. Elaboración de cadros e esquemas. Definición de conceptos.</p>
<p>B12.2. Describir o continente europeo distinguindo a súa estrutura territorial e os contrastes físicos e socioeconómicos.</p>	<p>XHB12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea.</p>	
<p>B12.3. Identificar a posición de España na Unión Europea, enumerando as políticas rexionais e de cohesión territorial que se practican en Europa e que afectan a España.</p>	<p>XHB12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España. XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.</p>	
<p>B12.4. Definir a globalización e explicar os seus trazos.</p>	<p>XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.</p>	
<p>B12.5. Comparar os procesos de mundialización e diversidade territorial, resumindo as características de ambos.</p>	<p>XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.</p>	

B12.6. Explicar as repercusións da inclusión de España en espazos socioeconómicos e xeopolíticos continentais e mundiais, utilizando fontes diversas baseadas en material bibliográfico ou en liña e en opinións expostas nos medios de comunicación social.	XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica.	
--	---	--

Mínimos esixibles por estándares de aprendizaxe

De entre os estándares de aprendizaxe establecidos anteriormente sinálanse os seguintes elementos como mínimos esixibles para considerar superada a materia. Estes mínimos serán tomados como referencia para a elaboración de probas escritas e especialmente para probas de recuperación, probas extraordinarias e probas de recuperación da materia pendente.

Dentro dos instrumentos da avaliación e o deseño dos mesmos, estes mínimos serán ponderados con un 50% de calificación.

Cráterios de avaliación	Mínimos esixibles
B1.1. Recoñecer a peculiaridade do coñecemento xeográfico utilizando as súas ferramentas de análise e os seus procedementos.	XHB1.1.1. Ser quen de describir a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.
B1.3. Distinguir e analizar os tipos de planos e mapas con diferentes escalas, identificándoos como ferramentas de representación do espazo xeográfico	XHB1.3.1. Utilizar adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.
B1.5. Deseñar e comparar mapas sobre espazos xeográficos próximos utilizando os procedementos característicos.	XHB1.5.1. Identificar nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.
B2.1. Distinguir as singularidades do espazo xeográfico español establecendo os aspectos que lle confiren unidade e os elementos que ocasionan diversidade.	XHB2.1.1. Debuxar e sinalar sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.
B2.3. Definir o territorio español subliñando as diferenzas das unidades morfoestruturais.	XHB2.3.1. Enumerar e describir os principais trazos do relevo de España.
B3.2. Distinguir os climas en España e comentar as súas características, sinalando os factores e os elementos que os compoñen, para diferencialos.	XHB3.2.1. Describir e comparar os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.
B3.5. Analizar os tipos de tempo atmosférico en España utilizando os mapas de superficie e de altura.	XHB3.5.1. Enumerar os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas. XHB3.5.2. Identificar e interpretar os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.
B4.1. Explicar a diversidade hídrica da Península Ibérica e nas illas, enumerando e localizando os tipos de elementos hídricos que se poden percibir coa observación da paisaxe.	XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.

B5.1. Describir e reflectir nun mapa as paisaxes naturais españolas, identificando os seus trazos.	XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois. XHB5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características.
B5.3. Describir os espazos humanizados e enumerar os seus elementos constitutivos.	XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.
	XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.
B6.4. Diferenciar a densidade de poboación no espazo peninsular e insular, explicando a distribución de poboación.	XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.
B6.10. Obter e seleccionar información de contido demográfico utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como noutras fontes de información.	
B7.1. Describir as actividades agropecuarias e forestais, especificando as características de España.	XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais. XHB7.1.2. Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas.
B9.1. Analizar a terciarización da economía española establecendo as súas características e a influencia no produto interior bruto, e utilizar correctamente a terminoloxía do sector servizos.	XHB9.1.1. Identifica as características do sector terciario español.
B9.2. Identificar a presenza dos servizos no territorio, analizando a súa distribución e o impacto no medio.	XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.
B10.1. Definir a cidade.	XHB10.1.1. Define cidade e achega exemplos.
B10.2. Analizar e comentar planos de cidades, distinguindo os seus trazados.	XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.
B11.1. Describir a organización territorial española analizando a estrutura local, autonómica e estatal.	XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.
B11.5. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ás formas de organización territorial en España, utilizando fontes en que estea dispoñible en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía.	XHB11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas. XHB11.5.2. Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.

<p>B12.1. Definir a situación xeográfica de España no mundo, establecendo a súa posición e localizando os seus territorios.</p>	<p>XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación. XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial. XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.</p>
---	--

Concreción dos mínimos esixibles

Cráterios para a selección de conceptos: As especificacións contidas nos documentos da Comisión de Traballo de Xeografía das PAU.

1. Diversidade xeolóxica e morfolóxica: Aluvián, Foz, Litosfera. Meseta, Penechaira, Somontano, Tectónica de placas
2. Diversidade climática: Aridez, Barlovento, Inversión térmica, Isóbara, Isohieta, Umbria
3. Diversidade hídrica: Cunca fluvial, Estiaxe, Marisma
4. Diversidade bioxeográfica: Laurisilva, Maquis, Vexetación clímax, Vexetación antrópica
5. Natureza e medio ambiente de Galicia: Esteiro, Landa, Ría, Tómbolo
6. Riscos e problemas ambientais: Avaliación de impacto ambiental, Ecosistema, Efecto invernadoiro, Paisaxe
7. Cambios e permanencias no sector primario: Acuicultura, Agricultura ecolóxica, Denominación de orixe, Desagrarización, Explotación intensiva, Política Agrícola Común (PAC), Política Pesqueira Comunitaria (PPC), Silvicultura, Transxénicos.
8. A reestruturación dos espazos industriais: Economías de escala, Enerxías renovables, Difusión industrial, Fondos estruturais, Subcontratación, Industrias verdes, Materias primas estratéxicas, Parque tecnolóxico.
9. España unha economía de servizos: Poboación Activa, Esperanza de Vida.
10. A poboación en España: Réxime Demográfico, Censo de Poboación, Saldo Migratorio, Taxa de Fecundidade, Transición Demográfica, Padrón Municipal.
11. O sistema urbano: Área suburbana, Área metropolitana, Cualificación do solo, Plan Xeral de Ordenación Urbana (PXOU), Unidade Veciñal de Absorción (UVA), Xentrificación.
12. Organización político-administrativa actual española: Parroquia, Municipio, Provincia, Comunidade Autónoma, Estatuto de autonomía
13. Unión Europea e España no mundo: Comisión europea, Movements antiglobalización, Obxectivos do Milenio, Xeopolítica

Exercicios prácticos.

Cráterios para a selección de exercicios prácticos: As especificacións contidas nos documentos da Comisión de Traballo de Xeografía das PAU (<http://ciug.cesga.es/grupos/xeografia.php>).

1. Diversidade xeolóxica e morfolóxica
 - Comentario guiado dun fragmento de mapa topográfico: identificación das coordenadas xeográficas, máximas e mínimas altitudes, zonas de maiores e menores pendentes, principais cursos fluviais e orientación dos mesmos.
 - Comentario de perfís topográficos: N-S, E-O, Pireneos-Val do Ebro.
 - Mapa litolóxico de España.
 - Debuxos e gráficos con tipos de modelado: granítico, cárstico, glaciar ou volcánico.
 - Imaxes identificativas: pedras cabaleiras, badlands, páramos, canóns.
 - Esquemas do relevo costeiro: costa mediterránea.
2. Diversidade climática: Mapas do tempo en superficie
 - Advección do Oeste, anticiclón de verán e tempo do norte.
 - Mapas de temperaturas e precipitacións medias.
 - Mapa dos climas de España.
 - Climogramas: análise de temperaturas, precipitacións e aridez; factores que inflúen no clima; influencia no medio; tipos de climas e localización xeográfica dos mesmos.
3. Diversidade hídrica
 - Comentario de hidrogramas (nival, nivo-pluvial, pluvio-nival, pluvial oceánico, pluvial mediterráneo).
 - Análise das concas hidrográficas do Ebro e Guadalquivir: localización dos principais ríos e posibles réximes fluviais.
 - Comentario dun mapa dos recursos hídricos da península.
4. Diversidade bioxeográfica
 - Mapas de distribución de carballo, sobreira, faia e aciñeira.
 - Gráficos comparativos de cliserias.
 - Mapa de rexións bioxeográficas.
 - Comentario dunha imaxe de paisaxe natural: mediterránea, de montaña e das illas Canarias.
5. Natureza e medio ambiente de Galicia
 - Comentario dun perfil topográfico O-E.
 - Comentario de paisaxes naturais de Galicia (serras orientais, cuncas interiores e tipoloxía das rías).
6. Riscos e problemas ambientais
 - Mapas (España e Galicia) de riscos: xeolóxicos, climáticos (inundacións, temporais e secas).
 - Estatísticas e mapas (España e Galicia) de erosión dos solos, desertización e incendios forestais.
 - Mapas (España e Galicia) dos espazos protexidos (parques nacionais, parques naturais, reservas da biosfera).
7. Cambios e permanencias no sector primario:

- Comentario e localización dunha paisaxe agraria e humanizada, a través de fotografía aérea ou outros medios de reprodución.
 - Mapa de espazos pesqueiros (rexións e caladoiros).
 - Gráficos e mapas sobre a produción agraria, gandeira ou pesqueira, e poboación ocupada nestes sectores.
8. A reestruturación dos espazos industriais
- Comentario dunha paisaxe industrial e humanizada (fotografía).
 - Mapas ou planos sobre factores de localización industrial.
 - Mapas e gráficos de produción mineira, industrial, enerxética e principais áreas industriais de España e Galicia.
 - Mapas e gráficos de poboación ocupada nas actividades mineiras e industriais en España e Galicia.
9. España unha economía de servizos
- Comentario de paisaxes turísticas.
 - Mapas da distribución de redes e infraestruturas do transporte (AVE, autoestradas, autovías, portos e aeroportos).
 - Mapas ou gráficos do movemento de viaxeiros.
 - Mapas ou gráficos sobre a distribución e tendencias do turismo
 - Gráficas sobre a evolución do comercio exterior e/ou interior.
 - Gráficos e estudos sobre o impacto da sociedade da información.
10. A poboación española
- Calcular e analizar o índice sintético de fecundidade dun concello, provincia, etc. a partir dos datos do INE ou IGE.
 - Comentar e comparar pirámides de poboación.
 - Gráfica da evolución da poboación activa de España, Galicia, nos últimos anos.
 - Gráfica da transición demográfica en España.
 - Gráfica ou estatísticas coa variable de xénero (actividade, estudos ... feminina).
 - Mapas das porcentaxes de inmigrantes por provincia ou CCAA.
 - Gráfica da emigración galega.
 - Mapas e gráficos de ocupación por sectores económicos.
11. O sistema urbano
- Comentario plano urbano sinalando as súas partes e a evolución histórica. (Barcelona, Toledo, Vitoria, Madrid).
 - Paisaxe: comentario dun espazo urbano (alturas, tipoloxías, problemas económicos e sociais).
 - Mapa do sistema urbano en España e en Europa.
 - Mapa do subsistema urbano galego.
12. Organización político-administrativa actual española
- Mapa de crecemento do PIB das CC.AA.
 - Gráfica de índices de benestar social das CC.AA.
13. Unión Europea e España no mundo
- Mapa do PIB per cápita en Europa e no mundo.
 - Gráfica de débeda externa total por rexións do mundo.
 - Mapa de espazos centrais e periféricos no mundo.
 - Gráfica ou táboa do Índice de desenvolvemento humano no mundo.

Cráterios sobre avaliación e cualificación

En cada avaliación realizaranse dous exames que seguirán o modelo da CIUG agás na primeira avaliación. Na terceira avaliación farase un exame xeral a finais do mes de abril, e outro en maio só para aqueles que deban ou queiran subir a cualificación. Na proba extraordinaria de xullo seguirase o mesmo modelo, entrando toda a materia do curso.

Antes de cada exame proporcionarase ao alumnado unha orientación sobre o mesmo, centrada nos contidos máis salientables.

En cada exame haberá dúas opcións pechadas (agás no primeiro, que só haberá unha opción), e valorarase como sinala a Comisión (teórica: 4 puntos; práctico: 3+1 -o 1 corresponde á localización no mapa-; conceptos: 2 puntos) tendo en conta os coñecementos demostrados, a interpretación correcta dos documentos, a claridade expositiva, a redacción e a presentación.

A avaliación será continua, entrando sempre os contidos xa traballados na aula, e a nota da 3ª Avaliación será a nota final. Non se farán exames de recuperación de períodos específicos, sendo sempre máis importantes os exames máis recentes, nos que entra máis materia.

A nota de avaliación e final basearase fundamentalmente nas cualificacións dos exames, se ben tamén se terá en conta a implicación do alumnado no traballo diario de aula ao longo do curso. Os exames suporán o 80% da nota e a implicación e interese un 20% da mesma. Este 20% valorarase en función dos seguintes instrumentos de avaliación:

- Atención ás explicacións do profesor e realización das tarefas propostas.
- Intervencións na aula.
- Entrega de exercicios propostos de forma voluntaria.
- Asistencia a clases (**de haber confinamentos parciais fomentarase a participación mediante a Aula virtual, e de se producir a necesidade dunha aprendizaxe semipresencial grupal poderá incrementarse o 20% reservado a participación activa**).

Na 1ª Avaliación o primeiro exame contará un 40% e o segundo exame un 60%.

Na 2ª Avaliación o primeiro exame contará un 40% e o 2º exame un 60%. Unha vez posta a nota destes exames, esta suporá o 70% da nota da avaliación, e o 30% restante corresponderá á 1ª Avaliación.

Na 3ª Avaliación o exame 'final' contará un 50%. O outro 50% corresponderá á nota da 2ª Avaliación.

Facilitarase unha nota 'final' ao alumnado, e fixarase un derradeiro exame para aquel alumnado que, voluntariamente, aspire a mellorar a nota provisional. O alumnado que non desexe subir a nota obterá a nota xa anunciada.

O exame final contará un 50%, e a nota provisional anterior outro 50%. A media entre as dúas notas será a nota final do alumnado que concorra a derradeira proba.

No caso de non poder realizar probas presenciais por motivo xustifico recórrerose á ferramenta Cisco-Webex para a realización de probas escritas e/ou orais que serán comunicadas coa antelación suficiente e apoder ser consensuadas co alumnado. (O son e a imaxe destas probas quedará rexistrado).

HISTORIA DA ARTE 2º BACH

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: a) Temporalización. b) Contidos c) Criterios de avaliación. c) Grao mínimo de consecución para superar a materia **(en negra)**.

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
1º T	Bloque I. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica			
▪ SET	▪ 3	▪ B1.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte grega, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB1.1.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.1.2. Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.1.3. Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.1.4. Describe as características do teatro grego e a función das súas partes.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.1.5. Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "Kouros" de Anavysos, o "Doriforo" (Policleto) e o "Apoxiomenos" (Lisipo).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ SET	▪ 1/2	▪ B1.2. Explicar a función social da arte grega, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.	▪ HAB1.2.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ OUT	▪ 5	▪ B1.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte grega, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB1.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Nikée teatro de Epidauro.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anavysos, Auriga de Delfos, Discóbolo (Mirón), Doriforo (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Praxíteles), Apoxiomenos (Lisipo), Vitoria de Samotracia, Venus de Milo e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atenea e Gea).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ OUT	▪ 1	▪ B1.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte romana, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB1.4.1. Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.2. Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Temporalización	Sesiões	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB1.4.3. Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB1.4.4. Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB1.4.5. Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB1.4.6. Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB1.4.7. Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> OUT 	<ul style="list-style-type: none"> 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Explicar a función social da arte romana, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.5.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> OUT 	<ul style="list-style-type: none"> 3 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte romana, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.6.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, acueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB1.6.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> OUT 	<ul style="list-style-type: none"> 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.7.1. Realiza un traballo de investigación sobre Fidias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> HAB1.7.2. Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
▪ OUT	▪ 1	▪ B1.8. Respetar as creacións artísticas da Antigüidade grecorromana, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio escaso e insubstituíble que cómpre conservar.	▪ HAB1.8.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
1º T		▪ Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval		
▪ NOV	▪ 1	▪ B2.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte paleocristiá, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.1.1. Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.1.2. Describe a orixe, a características e a función da basílica paleocristiá.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB2.1.3. Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martiria" paleocristiáns, e as súas partes.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB2.1.4. Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ NOV	▪ 2	▪ B2.2. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte bizantina, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.2.1. Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.2.2. Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.2.3. Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ NOV	▪ 1/2	▪ B2.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte bizantina, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB2.3.1. Identifica, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da emperatriz Teodora en San Vital de Rávena.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ NOV	▪ 2	▪ B2.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte prerrománica, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB2.4.1. Define o concepto de arte prerrománica e específica as súas manifestacións en España e en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB2.4.2. Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
▪ NOV	▪ 1	▪ B2.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.5.1. Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.5.2. Describe as características e as función das igrexas e dos mosteiros na arte románica: Interior do mosteiro de Oseira.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB2.5.3. Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ NOV	▪ 1/2	▪ B2.6. Explicar a función social da arte románica, especificando o papel de clientes e artistas, e as relacións entre eles.	▪ HAB2.6.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ NOV	▪ 1/2	▪ B2.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte románica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB2.7.1. Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ NOV	▪ 1/2	▪ B2.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte gótica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.8.1. Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.8.2. Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.8.3. Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.8.4. Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.8.5. Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ NOV	▪ 1	▪ B2.9. Explicar a función social da arte gótica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas, e as relacións entre eles.	▪ HAB2.9.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
▪ NOV	▪ 3	▪ B2.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte gótica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB2.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims , interior da planta superior da Sainte Chapelle de París.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.10.2. Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas: "Pranto ante Cristo morto" e "A fuxida a Exipto" , de Giotto, "Matrimonio Arnolfini", de Jan Van Eyck, "O descendemento da cruz", de Roger van der Weyden, e o "Xardín das Delicias", de Hieronymus Bosch.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ DEC	▪ 1	▪ B2.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica e gótica española e hispano-musulmá, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB2.11.1. Explica as características e evolución da arte románica e gótica en España.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.11.2. Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.11.3. Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB2.11.4. Explica a evolución da arte hispanomusulmá.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.11.5. Explica as características da arte mudéjar e específica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéjar popular e o cortesán.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ DEC	▪ 3	▪ B2.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte medieval española, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB2.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: "A dúbida de San Tomé" , no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), "Última cea" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca) e fachada de Praterías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.12.4. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.12.5. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.12.6. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmás: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> DEC 	<ul style="list-style-type: none"> 1 	<ul style="list-style-type: none"> B2.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> DEC 	<ul style="list-style-type: none"> 2 	<ul style="list-style-type: none"> B2.14. Respetar as creacións da arte medieval, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.14.1. Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.14.2. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSIEE
2º T		<ul style="list-style-type: none"> Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno 		
<ul style="list-style-type: none"> XAN 	<ul style="list-style-type: none"> 2 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.1.1. Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.1.2. Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.1.3. Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.1.4. Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.1.5. Compara a pintura italiana do Quattrocento coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.1.6. Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita os artistas máis representativos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> XAN 	<ul style="list-style-type: none"> 1 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.2.1. Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> XAN 	<ul style="list-style-type: none"> 6 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Renacemento, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "David" e "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Giambologna. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.3.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e A "Trindade", de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> FEB 	<ul style="list-style-type: none"> 1 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.1. Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.2. Describe a evolución da arquitectura renacentista española. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.3. Explica a peculiaridade da escultura renacentista española. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.4. Explica as características da pintura de El Greco a través dalgunhas das súas obras máis representativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> FEB 	<ul style="list-style-type: none"> 3 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Renacemento, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.5.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.5.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.5.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "A adoración dos pastores", "O cabaleiro da man no peito". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Temporalización	Sesi3ns	Criterios de avaliación	Est3ndares de aprendizaxe (M3nimos esixibles)	Competencias clave
▪ FEB	▪ 2	▪ B3.6. Recoñecer e explicar as concepci3ns est3ticas e as caracter3sticas esenciais da arte do Barroco, en relaci3n co seu contexto hist3rico e cultural.	▪ HAB3.6.1. Explica as caracter3sticas esenciais do Barroco.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB3.6.2. Especifica as diferenzas entre a concepci3n barroca da arte e a renacentista.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.6.3. Compara a arquitectura barroca coa renacentista.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.6.4. Explica as caracter3sticas xerais do urbanismo barroco.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB3.6.5. Compara a escultura barroca coa renacentista a trav3s da representaci3n de "David" por Michelangelo e por Bernini.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.6.6. Describe as caracter3sticas xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa cat3lica e a protestante.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HAB3.6.7. Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.6.8. Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenga e holandesa.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ FEB	▪ 1/2	▪ B3.7. Explicar a funci3n social da arte especificando o papel desempe3ado por patr3ns, academias, clientes e artistas, e as relaci3ns entre eles.	▪ HAB3.7.1. Describe o papel desempe3ado no s3culo XVIII polas academias en toda Europa e, en particular, polo Sal3n de Par3s.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ FEB	▪ 4	▪ B3.8. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Barroco, aplicando un m3todo que abrangue diferentes enfoques (t3cnico, formal, sem3ntico, cultural, sociol3xico e hist3rico).	▪ HAB3.8.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitect3nicas do Barroco europeo do s3culo XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versailles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le N3tre.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.8.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: "David", "Apolo e Dafne", "A 3xtase de Santa Teresa", "C3tedra de San Pedro".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.8.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccia); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> FEB 	<ul style="list-style-type: none"> 1 	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.9.1. Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española durante o século XVII. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.9.2. Explica as características da imaxinaria barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.9.3. Explica as características xerais da pintura española do século XVII. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.9.4. Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> MAR 	<ul style="list-style-type: none"> 4 	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera; Torre do Reloxo da Catedral compostelana e fachada de Santa Clara. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.10.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla", "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "As Meninas", "O Príncipe Baltasar Carlos a cabalo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados", de Murillo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
MAR	1	B3.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do século XVIII, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.1. Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.2. Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.3. Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.4. Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.5. Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.6. Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.7. Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaría relixiosa española en madeira policromada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
MAR	2	B3.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do século XVIII, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela , de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de Paris, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva.	CCEC CCL CAA
			HAB3.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova.	CCEC CCL CAA
			HAB3.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat".	CCEC CCL CAA
MAR	1	B3.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB3.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
MAR	1	B3.14. Respectar as creacións da arte da Idade Moderna, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	HAB3.14.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE
2º e 3ºT	Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación			
MAR	2	B4.1. Analizar a obra de Goya e identificar nela os trazos propios das correntes da súa época e os que anticipan diversas vangardas posteriores.	HAB4.1.1. Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos.	CCEC CCL CAA
			HAB4.1.2. Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios".	CCEC CCL CAA
MAR	4	B4.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas de Goya, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: " <i>O parasol</i> ", " <i>A familia de Carlos IV</i> ", " <i>O 2 de maio de 1808 en Madrid</i> " (" <i>A loita cos mamelucos</i> "), " <i>Os fusilamentos do 3 de maio de 1808</i> "; desastre nº 15 (" <i>E non hai remedio</i> ") da serie " <i>Os desastres da guerra</i> "; " <i>Saturno devorando un fillo</i> " e " <i>A leiteira de Bordeos</i> ".	CCEC CCL CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
▪ MAR	▪ 1	▪ B4.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB4.3.1. Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ HAB4.3.2. Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.3.3. Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB4.3.4. Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.3.5. Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB4.3.6. Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB4.3.7. Describe as características e os obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ ABR	▪ 1	▪ B4.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB4.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París ; templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ ABR	▪ 2	▪ B4.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da pintura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB4.5.1. Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.5.2. Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.5.3. Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB4.5.4. Compara o Realismo co Romanticismo.	▪ CCEC ▪ CCL

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.5.5. Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.5.6. Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.5.7. Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> ABR 	<ul style="list-style-type: none"> 1 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Explicar a evolución cara á independencia dos artistas respecto aos clientes, especificando o papel desempeñado polas academias, os salóns, as galerías privadas e os marchantes. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.6.1. Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> ABR 	<ul style="list-style-type: none"> 3 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da pintura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.7.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Gericault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Ornans", de Courbet; "O ánxeus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> ABR 	<ul style="list-style-type: none"> 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> B4.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da escultura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.8.1. Relaciona a produción e o academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.8.2. Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> ABR 	<ul style="list-style-type: none"> 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da escultura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.9.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
▪ ABR	▪ 1	▪ B4.10. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	▪ HAB4.10.1. Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
			▪ HAB4.10.2. Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
▪ ABR	▪ 1	▪ B4.11. Respetar as creacións da arte do século XIX, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	▪ HAB4.11.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX				
▪ ABR	▪ 2	▪ B5.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das vangardas artísticas das artes plásticas na primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB5.1.1. Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB5.1.2. Describe a orixe e as características do Fauvismo.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB5.1.3. Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo , distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HAB5.1.4. Describe o ideario e os principios do futurismo.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB5.1.5. Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB5.1.6. Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta , distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB5.1.7. Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB5.1.8. Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB5.1.9. Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB5.1.10. Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> ABR 	<ul style="list-style-type: none"> 3 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da plástica da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guernica", de Picasso; "A cidade que emerge", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II", de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chave dos campos", de Magritte; "O entroido de Arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB5.2.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> ABR 	<ul style="list-style-type: none"> 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura da primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.3.1. Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB5.3.2. Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> ABR 	<ul style="list-style-type: none"> 2 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Saboia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Temporalización	Sesiões	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
▪ ABR	▪ 1/2	▪ B5.5. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías.	▪ HAB5.5.1. Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españols Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
▪ ABR	▪ ½	▪ B5.6. Respetar as manifestacións da arte da primeira metade do século XX, valorando a súa importancia como expresión da profunda renovación da linguaxe artística na que se sustenta a liberdade creativa actual.	▪ HAB5.6.1. Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ Bloque 6.- A universalización da arte desde a 2ªGM				
▪ MAI	▪ ½	▪ B6.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura desde a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual.	▪ HAB6.1.1. Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB6.1.2. Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.1.3. Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a posmoderna e a deconstrución.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ MAI	▪ 2	▪ B6.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB6.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York , de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York , de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ MAI	▪ 1/2	▪ B6.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das artes plásticas desde a segunda metade do século XX, no marco das novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan o mundo actual.	▪ HAB6.3.1. Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB6.3.2. Explica a abstracción postpictórica.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.3.3. Explica o Minimalismo.	▪ CCEC ▪ CCL

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB6.3.4. Explica a arte cinética e a Op-Art. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB6.3.5. Explica a arte conceptual. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB6.3.6. Explica a Arte Povera. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB6.3.7. Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB6.3.8. Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB6.3.9. Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> MAI 	<ul style="list-style-type: none"> 2 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.4.1. Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> MAI 	<ul style="list-style-type: none"> 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> B6.5. Explicar o desenvolvemento e a extensión dos novos sistemas visuais, como a fotografía, o cine, a televisión, o cartelismo ou o cómic, especificando o modo en que combinan diversas linguaxes expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.5.1. Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> MAI 	<ul style="list-style-type: none"> 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> B6.6. Describir as posibilidades que abriron as novas tecnoloxías, e explicar os seus efectos tanto para a creación artística como para a difusión da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.6.1. Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CMCCT CD
<ul style="list-style-type: none"> MAI 	<ul style="list-style-type: none"> 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> B6.7. Identificar a presenza da arte na vida cotiá, e distinguir os ámbitos en que se manifesta. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.7.1. Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC

Temporalización	Sesións	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB6.7.2. Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> MAI 	<ul style="list-style-type: none"> 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> B6.8. Respetar as manifestacións da arte de todos os tempos, valorándoas como patrimonio cultural herdado que se debe conservar e transmitir ás xeracións futuras, e explicar que é o Patrimonio Mundial da UNESCO, así como a súa orixe e a súa finalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.8.1. Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB6.8.2. Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> Bloque 7. O vocabulario artístico 		
<ul style="list-style-type: none"> Todo o curso 	<ul style="list-style-type: none"> 5 	<ul style="list-style-type: none"> B7.1. Utilizar a terminoloxía específica da arte nas exposicións orais e escritas, denominando con precisión os elementos e as técnicas principais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB7.1.1. Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL

e) Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliábel: instrumentos de avaliación.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica	
Análise de produción (exercicios caderno)	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.1.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.1.2. Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.
	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.1.3. Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.
	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.1.4. Describe as características do teatro grego e a función das súas partes.
	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.1.5. Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "Kouros" de Anavysos, o "Doríforo" (Policleto) e o "Apoxiomenos" (Lisipo).

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.2.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Nikée teatro de Epidauro.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anavysos, Auriga de Delfos, Discóbolo (Mirón), Doríforo (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Praxíteles), Apoxiomenos (Lisipo), Vitoria de Samotracia, Venus de Milo e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atenea e Gea).
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.1. Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.2. Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega. ▪ HAB1.4.3. Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos. ▪ HAB1.4.4. Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos. ▪ HAB1.4.5. Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas. ▪ HAB1.4.6. Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega. ▪ HAB1.4.7. Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica.
Análise de produción (comentarios caderno)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.5.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.6.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, acueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.6.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.7.1. Realiza un traballo de investigación sobre Fídias.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.7.2. Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos".
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.8.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.1. Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.2. Describe a orixe, a características e a función da basílica paleocristiá. ▪ HAB2.1.3. Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martiria" paleocristiáns, e as súas partes. ▪ HAB2.1.4. Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.2.1. Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.2.2. Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla. ▪ HAB2.2.3. Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.3.1. Identifica, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da emperatriz Teodora en San Vital de Rávena.
Realizar esquemas partindo de planos arquitectónicos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.4.1. Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.4.2. Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense).
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.5.1. Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.5.2. Describe as características e as función das igrexas e dos mosteiros na arte románica: Interior do mosteiro de Oseira.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.5.3. Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.6.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.7.1. Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia).
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.1. Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.2. Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.3. Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.4. Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.5. Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.9.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de Paris.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.10.2. Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas: “Pranto ante Cristo morto” e “A fuxida a Exipto”, de Giotto, “Matrimonio Arnolfini”, de Jan Van Eyck, “O descenso da cruz”, de Roger van der Weyden, e o “Xardín das Delicias, de Hieronymus Bosch.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.1. Explica as características e evolución da arte románica e gótica en España.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.2. Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.3. Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.4. Explica a evolución da arte hispanomusulmá.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.5. Explica as características da arte mudéjar e específica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéjar popular e o cortesán.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: “A dúbida de San Tomé”, no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), “Última cea” do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca) e fachada de Praterías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida).
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.4. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.5. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos).

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.6. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmás: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.14.1. Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.14.2. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno 	
Elaboración dun eixe cronolóxico	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.1. Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.2. Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.3. Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.4. Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.5. Compara a pintura italiana do Quattrocento coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.6. Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita os artistas máis representativos.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.2.1. Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "David" e "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Giambologna. ▪ HAB3.3.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e A "Trindade", de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.4.1. Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.4.2. Describe a evolución da arquitectura renacentista española. ▪ HAB3.4.3. Explica a peculiaridade da escultura renacentista española. ▪ HAB3.4.4. Explica as características da pintura de El Greco a través dalgúñas das súas obras máis representativas.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.5.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.5.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.5.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "A adoración dos pastores", "O cabaleiro da man no peito".
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.1. Explica as características esenciais do Barroco.
<p>Análise de produción (comentario comparativo de esculturas: David de Donatello, de Miguel Anxo e de Bernini)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.2. Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.3. Compara a arquitectura barroca coa renacentista.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.4. Explica as características xerais do urbanismo barroco.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.5. Compara a escultura barroca coa renacentista a través da representación de "David" por Michelangelo e por Bernini.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.6. Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.7. Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.8. Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenga e holandesa.
<p>Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.8.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versalles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre.
<p>Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.8.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: "David", "Apolo e Dafne", "A éxtase de Santa Teresa", "Cátedra de San Pedro".

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.8.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccia); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.9.1. Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española durante o século XVII.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.9.2. Explica as características da imaxinaria barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.9.3. Explica as características xerais da pintura española do século XVII.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.9.4. Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera; Torre do Reloxo da Catedral compostelana e fachada de Santa Clara.
Instrumentos de valoración de respostas (exposición oral dunha obra e exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.10.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla", "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "As Meninas", "O Príncipe Baltasar Carlos a cabalo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados", de Murillo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.1. Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.2. Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.3. Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.4. Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.5. Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.6. Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.7. Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaría relixiosa española en madeira policromada.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de París, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat".
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.14.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación 	
<p>Recoller no caderno os feitos máis salientables da biografía de Goya.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.1.1. Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.1.2. Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios".

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
Instrumentos de valoración de respostas (exposición oral dunha obra e exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: "O parasol", "A familia de Carlos IV", "O 2 de maio de 1808 en Madrid" ("A loita cos mamelucos"), "Os fusilamentos do 3 de maio de 1808"; desastre nº 15 ("E non hai remedio") da serie "Os desastres da guerra"; "Saturno devorando un fillo" e "A leiteira de Bordeos".
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.1. Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.2. Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX. ▪ HAB4.3.3. Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón. ▪ HAB4.3.4. Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo. ▪ HAB4.3.5. Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista. ▪ HAB4.3.6. Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura. ▪ HAB4.3.7. Describe as características e os obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París; templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.1. Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix.
Recoller no caderno un resumo dos videos visualizados.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.2. Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner. ▪ HAB4.5.3. Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX. ▪ HAB4.5.4. Compara o Realismo co Romanticismo. ▪ HAB4.5.5. Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.6. Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX. ▪ HAB4.5.7. Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.6.1. Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.7.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Gericault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Ornans", de Courbet; "O ánxelus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.8.1. Relaciona a produción e o academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios).
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.8.2. Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.9.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais".
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.10.1. Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.10.2. Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.11.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX 	

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
Elaborar un eixe cronolóxico Recoller no caderno un resumo dos videos visualizados.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.1. Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior.
Recoller no caderno a biografía de Picasso e Dalí.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.2. Describe a orixe e as características do Fauvismo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.3. Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.4. Describe o ideario e os principios do futurismo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.5. Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul".
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.6. Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta, distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.7. Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.8. Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.9. Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.10. Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes.
	Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.2.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore.
	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.3.1. Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura.
	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.3.2. Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Saboia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright.
	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.5.1. Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españóis Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC).
	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.6.1. Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección.
<ul style="list-style-type: none"> Bloque 6.- A universalización da arte desde a 2ªGM 	
	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.1.1. Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte.
	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.1.2. Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura. HAB6.1.3. Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a posmoderna e a deconstrución.
Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.1. Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.2. Explica a abstracción postpictórica. ▪ HAB6.3.3. Explica o Minimalismo. ▪ HAB6.3.4. Explica a arte cinética e a Op-Art. ▪ HAB6.3.5. Explica a arte conceptual. ▪ HAB6.3.6. Explica a Arte Povera. ▪ HAB6.3.7. Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo. ▪ HAB6.3.8. Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art. ▪ HAB6.3.9. Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.4.1. Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.5.1. Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.6.1. Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte.
<p>Análise de textos, elaboración dun artigo de opinión.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.7.1. Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais.

Instrumentos de avaliación	Estándares de aprendizaxe (Mínimos esixibles)
	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.7.2. Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá.
	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.8.1. Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos.
	<ul style="list-style-type: none"> HAB6.8.2. Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO.
<ul style="list-style-type: none"> Bloque 7. O vocabulario artístico 	
Análise de producións (caderno, definición e imaxes) Instrumentos de valoración de respostas (exame escrito)	<ul style="list-style-type: none"> HAB7.1.1. Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas.

Cráterios sobre avaliación e cualificación

Os criterios de avaliación están claramente determinados polas esixencias da proba das ABAU, polo que tomaremos como referencia ás orientacións da Comisión da materia e o tipo de proba proposto.

A estrutura da proba será dun exame con dúas opcións. O exame ten que ter unha pregunta de cada un dos bloques do programa. Pero entendendo que o exame é o conxunto das dúas opcións, propóñnese tres láminas a elixir dúas por cada unha das opcións. Por outra parte, aínda que o programa está dividido en seis bloques, en realidade solo son cinco porque o bloque quinto e o sexto están fundidos no propio programa alcanzando solo un 20% del total. Polo que nós limitaremos as preguntas a cinco bloques. Ademais seguiremos mantendo oito preguntas de vocabulario a escoller catro que se repetirían, como hasta agora, nas dúas opcións. 4º Nas láminas propostas polo ministerio e asumidas polo borrador da Xunta, podemos introducir, tendo en conta dito borrador, ata un 30 % de modificacións baseándonos en las excepcionalidade de adecuar o programa a contorna. Isto nos permite cambiar algúns exemplos propostos polo ministerio por obras de arte galega que xa tiñamos no programa. 5º Como no programa constantemente reitera “identifica, analiza y comenta” seguiremos mantendo 1 punto por la “identificación”, es dicir pola clasificación de autor, nome da obra, estilo y cronoloxía. Outro punto polo “contexto histórico”. E outros dous puntos polo apartado de análise e comentario.

En cada avaliación faranse dous exames. Estes exames seguirán o modelo da CIUGA. Na terceira avaliación farase un exame xeral a finais do mes de abril, e outro en maio só para aqueles que deban ou queira subir a cualificación. Na proba extraordinaria de xullo seguirase o mesmo modelo, entrando toda a materia do curso.

Antes de cada exame proporcionarase ao alumnado unha orientación sobre o mesmo, centrada nos contidos máis salientables.

En cada exame haberá dúas opcións pechadas, e valorarase como unha proba global (de 0 a 10) tendo en conta os coñecementos amosados, a interpretación correcta dos documentos, a claridade expositiva, a redacción e a presentación.

A avaliación será continua, entrando sempre os contidos xa traballados na aula, e a nota da 3ª Avaliación será a nota final. Non se farán exames de recuperación de períodos específicos, sendo sempre máis importantes os exames máis recentes, nos que entra máis materia.

A nota de avaliación e final basearase fundamentalmente nas cualificacións dos exames, se ben tamén se terá en conta a implicación do alumnado no traballo diario de aula ao longo do curso. De tal xeito que a nota dos exames suporá un 90% e a realización de tarefas un 10%:

- Atención ao profesor, e realización das tarefas propostas.
- Intervencións na aula.
- Entrega de exercicios propostos de forma voluntaria
- Asistencia a clases.

Na 1ª Avaliación o primeiro exame contará un 30% e o segundo exame un 60%.

Na 2ª Avaliación o primeiro exame contará un 30% e o 2º exame un 60%.

Na 3ª Avaliación o primeiro exame contará un 30% e o 2º un 60%

Facilitarase unha nota 'final' ao alumnado e fixarase un derradeiro exame para aquel alumnado que, voluntariamente, aspire a mellorar a nota provisional. O alumnado que non desexe subir a nota terá a nota xa anunciada.

O exame final contará un 50%, e a nota provisional anterior outro 50%. A media entre as dúas notas será a nota final do alumnado que concorra a derradeira proba.